

අධ්‍යාපන පොදු සහතික පත්‍ර (උසස් පෙළ) විභාගය, 2016 අගෝස්තු (නව නිර්දේශය)
General Certificate of Education (Adv. Level) Examination, August 2016 (New Syllabus)
ආර්ථික විද්‍යාව I / පැය දෙකසි
Economics I / Two hours

ලුපදෙස්:

- සියලු ම ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු මෙම ප්‍රශ්න පත්‍රයේ ම සපයන්න.
- අංක 01 සිට 50 තෙක් වූ ප්‍රශ්නවලට නිවැරදි පිළිතුරු තෝරා එහි අංකය ප්‍රශ්නයට ඉදිරියෙන් ඇති කිස් ඉර මත ලියන්න.

01. ආර්ථික විද්‍යාවේ 'හිගකම' සංක්‍රාන්තික අදහස් කරනුයේ,
(1) සමාජය තමන් සතු සියලු සම්පත් කාර්යක්ෂමව උපයෝගනය නොකරන තත්ත්වයකි.
(2) පවත්නා සම්පත්වලින් මිනිපුන්ගේ ව්‍යවමනා කිසිසේත් සපුරාගත නොහැකි තත්ත්වයකි.
(3) සැම සමාජයක ම කිසියම් සාමාජික පිරිසක් දිලින්දන් ලෙස ජ්‍වත් වන තත්ත්වයකි.
(4) සමාජයේ වශයෙන් හිගකර හාණ්ඩ හා සේවා නිපදවනවා වෙනුවට, නොවැදුගත් හාණ්ඩ හා සේවා ව්‍යවමනාවත් වඩා නිපදවන තත්ත්වයකි.
(5) නිෂ්පාදනය කාර්යක්ෂම ව්‍යවත් බෙදාහැරීම අකාර්යක්ෂමව පවතින තත්ත්වයකි. (.....)
02. නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වතු, මූලයට අවතල හැඩයකින් යුතුව අදිනු ලබන්නේ,
(1) කවර හෝ හාණ්ඩයක් වැඩිපුර නිපදවන විට, එහි ආච්ඡලික පිරිවැය පහළ බිජින බව පිළිනිසු කිරීමට ය.
(2) ආර්ථිකය සතු සම්පත්වල හිගකම පිළිනිසු කිරීමට ය.
(3) කවර හෝ හාණ්ඩයක් වැඩිපුර නිපදවන විට, එහි ආච්ඡලික පිරිවැය ස්ථාවරව පවතින බව පිළිනිසු කිරීමට ය.
(4) ආර්ථිකයක සම්පත් බෙදියාමේ අසාධාරණත්වය පිළිනිසු කිරීමට ය.
(5) කවර හෝ හාණ්ඩයක් වැඩිපුර නිපදනවන විට, එහි ආච්ඡලික පිරිවැය ඉහළ නගින බව පිළිනිසු කිරීමට ය. (.....)
03. නිදහස් වෙළෙඳපොල ආර්ථිකයක පහත යුතුන් කවර කරුණක් සාවද්‍ය වේ ද?
(1) මිල, ආර්ථිකයේ තරගකාරී නිෂ්පාදන න්‍යෝගී අතර සම්පත් සමස් බෙදා වෙන් කරයි.
(2) මිල, හාණ්ඩ හා සේවාවන් හි සාපේක්ෂ හිගකම් සහ ඒවායේ නිෂ්පාදන පිරිවැය පෙන්නුම් කරයි.
(3) සාපේක්ෂ මිල වෙනස්කම්, නිෂ්පාදන ආයතනවල ලාභ නිර්ණය කරන සාධකයක් වන අතර, එබැවින් එය නිෂ්පාදනය තෙවරයමන් කිරීමට හෝ අමෙරියමන් කිරීමට හෝ බලපායි.
(4) මිල, හාණ්ඩ හා සේවා සඳහා පාරිභෝගිකයන්ගේ ගෙවීමට ඇති කැමැත්ත පිළිබඳ මිනුමක් වේ.
(5) මිල, හාණ්ඩයක් ලබා ගැනීම සඳහා කොපමණ කැප කළ යුතු ද යන්න පිළිබඳ සංඛ්‍යාවක් පාරිභෝගිකයන්ට ලබා දෙයි. (.....)
04. බාහිරතා නොමැති තරගකාරී වෙළෙඳපොලක සම්පත් බෙදා වෙන්කිරීමේ කාර්යක්ෂමතාව හටගනු ඇත්තේ සියලු වෙළෙඳපොලවල මිල,
(1) මූල පිරිවැයට සමාන වන විට දී ය.
(2) ආන්තික අයෙන් පිරිවැයට සමාන වන විට දී ය.
(3) ආන්තික පිරිවැයට සමාන වන විට දී ය.
(4) සාමාන්‍ය විවෘත පිරිවැයට සමාන වන විට දී ය.
(5) ආන්තික නිෂ්පාදනයේ වට්තාකමට සමාන වන විට දී ය. (.....)
05. 'මානව ප්‍රාග්ධනය' යන්නෙන් අදහස් කරනුයේ,
(1) ප්‍රාග්ධන උපකරණ නිපදවීමට යොදා ගැනෙන යුම සම්පතයි.
(2) යොඩනැගිලි සහ යන්තු සූත්‍රයි.
(3) යුම හමුදාව සතු කුසලතා සහ දැනුම් සම්හාරයයි.
(4) ව්‍යවසායකත්වය සහ අවධානම් දැරීමේ හැකියාවයි.
(5) සෞඛ්‍ය හා අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයන්හි සේවා නියුත්ත යුම හමුදාවයි. (.....)

06. විභව නිමැවුම යෙනු.

- (1) පසුගිය දසවසර තුළ ආර්ථිකයක් සැබුවින් ම අත්කර ගත් උපරිම දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය වේ.
- (2) සමස්ත යුම හමුදාව ම වෙළඳ හාන්චි නිෂ්පාදන අංශයේ සේවා නියුත්ත වූ කාල පරිච්ඡේදවල දී අත්කර ගත් නිමැවුම වේ.
- (3) සියලු සම්පත් වචා කාර්යක්ෂමව යොදා ගැනීමෙන් ආර්ථිකයට කිසිවිටක අත්කර ගත නොහැකි අරමුණකි.
- (4) ආර්ථිකයේ සම්පත් පුරුණ සේවා නියුත්තව, ප්‍රශ්න මට්ටමින් උපයෝගනය කරන විට නිපදවිය හැකි දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය වේ.
- (5) ආර්ථිකයේ සම්පත් පුරුණ සේවා නියුත්තව, උපරිම මට්ටමින් උපයෝගනය කරන විට නිපදවිය හැකි දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය වේ. (.....)

07. X හාන්චි බාල හාන්චියක් බවත්, තරගකාරී වෙළඳපොලක අලෙවි කරනු ලබන බවත් සලකන්න. X හාන්චිය සඳහා ඇති වෙළඳපොලෙහි අනෙකුත් කරුණු නොවෙනයේ ව තිබිය දී, ගැනුමකරුවන්ගේ ආදායමේ පහළ බැසිමක් නියා වෙළඳපොල ඉල්ලම්, සමතුලිත මිල සහ සමතුලිත ප්‍රමාණය මත කෙබඳ බලපෑමක් ඇති වේ ද?

	ඉල්ලම	මිල	ප්‍රමාණය
(1)	අඩු වේ.	අඩු වේ.	අඩු වේ.
(2)	වැඩි වේ.	වැඩි වේ.	වැඩි වේ.
(3)	අඩු වේ.	වැඩි වේ.	අඩු වේ.
(4)	වැඩි වේ.	අඩු වේ.	අඩු වේ.
(5)	අඩු වේ.	වැඩි වේ.	වැඩි වේ.

(.....)

08. කිසියම් අත්සවාය හාන්චියක් මත විශේෂිත බද්දක් (ඒකක බද්දක්) පනවනු ලබන අතර, එම හාන්චියේ වෙළඳපොල ඉල්ලම් ලේඛනයන්, බද්දට පෙර හා බද්දට පසු සැපයුම් ලේඛනයන් පහත දැක්වන වගුව පෙන්නුම් කරයි.

මිල (රු.)	ඉල්ලම් කරනු ලබන ප්‍රමාණය	බද්දට පෙර සැපයුම් ප්‍රමාණය	බද්දට පසු සැපයුම් ප්‍රමාණය
12	50	20	0
13	50	30	10
14	50	40	20
15	50	50	30
16	50	60	40

හාන්චි ඒකකයක් සඳහා අය කරනු ලැබූ බද්දේ ප්‍රමාණය කොපමණ ද?

- (1) රුපි. 2
- (2) රුපි. 3
- (3) රුපි. 4
- (4) රුපි. 5
- (5) රුපි. 6 (.....)

09. බෝල්පොයින්ට් පැන් සඳහා මිල ඉල්ලම් නම්වතාව -3.0කි. බෝල්පොයින්ට් පැනක මිල රුපි. 25ක් වන විට පැන 300ක් ඉල්ලම් කරනු ලැබේ. පැනක මිල රුපි. 20කට අඩුවුවහාන්, කොපමණ ප්‍රමාණයක් ඉල්ලම් කරනු ලැබේ ද?

- (1) 900
- (2) 630
- (3) 560
- (4) 480
- (5) 180 (.....)

10. කිසියම් හාන්චියක් හෝ සේවාවක් හෝ සඳහා වන වෙළඳපොල සැපයුම් ව්‍යුය වමට විතැන් වනුයේ,

- (1) තාක්ෂණය වැඩි දියුණු වන විට දි ය.
- (2) යෙදුවුම් මිල ගණන් පහළ වැවෙන විට දි ය.
- (3) යෙදුවුම් මිල ගණන් ඉහළ නැගින විට දි ය.
- (4) තාක්ෂණය වැඩි දියුණු වන විට හා යෙදුවුම් මිල ගණන් පහළ වැවෙන විට දි ය.
- (5) කර්මාන්තය තුළට සැපයුම්කරුවන් වැඩි වැඩියෙන් ප්‍රවේශ වන විට දි ය. (.....)

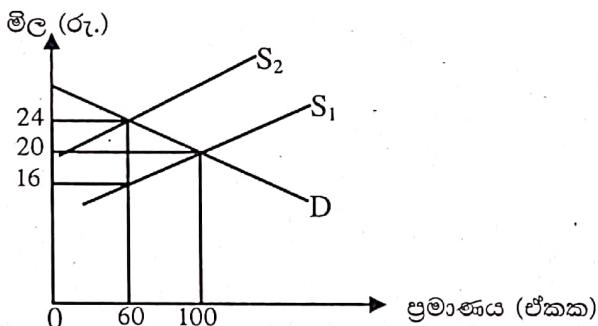
11. X හාන්චිය සඳහා ඇති සැපයුම් ව්‍යුය පහත දැක්වන සමිකරණයෙන් පෙන්නුම් කෙරේ.

$$Q_x = 6P_x$$

මෙහි Q_x යනු X හාන්චියේ සැපයුම් ප්‍රමාණය වන අතර P_x යනු X හාන්චියේ මිල ය. X හාන්චියේ සැපයුම් මිල නම්වතාව පිළිබඳව මෙම සමිකරණයෙන් නිගමනය කළ හැක්කේ කුමක් ද?

- (1) සැපයුම් මිල නම්වතාව 6.0 කි.
- (2) සැපයුම් මිල නම්වතාව 1.0 කි.
- (3) සැපයුම් මිල නම්වතාව 0.1 කි.
- (4) සැපයුම් මිල නම්වතාව 0.0 කි.
- (5) සැපයුම් මිල නම්වතාව 0.6 කි. (.....)

12. X භාණ්ඩය මත පනවා තිබු විශේෂිත බද්දක් ඉවත් කළ පසුව, සැපයුම් S_2 සිට S_1 දක්වා වැඩි වන බව පහත සඳහන් රුප සටහන පෙන්වයි. S_1 සැපයුම් වකුය, බද්ද පැනවීමට පෙර තිබු සැපයුම් වකුය සේම බද්ද ඉවත් කළ පසු දක්නට ඇති සැපයුම් වකුය ද වේ.

බද්ද ඉවත් කිරීම, බදු අයහාරය සහ පාරිභෝගික වියදම මත කෙබඳ බලපෑමක් ඇති කරනු ලැබේ ද?

	බදු අයහාරය	පාරිභෝගික වියදම
(1)	1 440 කින් අඩු වේ.	2 000 කින් වැඩි වේ.
(2)	480 කින් අඩු වේ.	560 කින් අඩු වේ.
(3)	480 කින් අඩු වේ.	560 කින් වැඩි වේ.
(4)	960 කින් වැඩි වේ.	1 440 කින් වැඩි වේ.
(5)	1 440 කින් අඩු වේ.	960 කින් අඩු වේ.

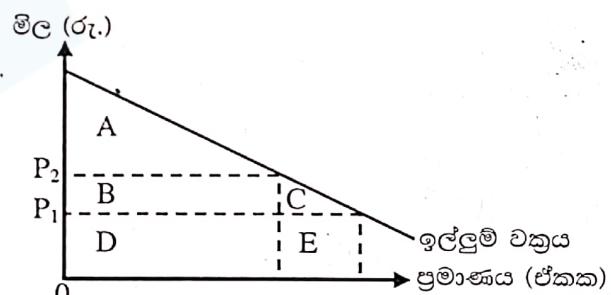
(.....)

13. ආදේශන ප්‍රතිච්චිජය යනු පහත සඳහන් කරුණක ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ඉල්ලුම් කරනු ලබන ප්‍රමාණයේ හටගන්නා වෙනස්වීම ය. එනම්,

- අනෙකුත් කරුණු නොවෙනස්ව තිබිය දී සාපේක්ෂ මිල වෙනස් විමති.
- මූර්ත ආදායම නොවෙනස්ව තිබිය දී සාපේක්ෂ මිල වෙනස් විමති.
- මුදල් ආදායම නොවෙනස්ව තිබිය දී සාපේක්ෂ මිල වෙනස් විමති.
- සාපේක්ෂ මිල නොවෙනස්ව තිබිය දී මූර්ත ආදායම වෙනස් විමති.
- සාපේක්ෂ මිල නොවෙනස්ව තිබිය දී මුදල් ආදායම වෙනස් විමති.

(.....)

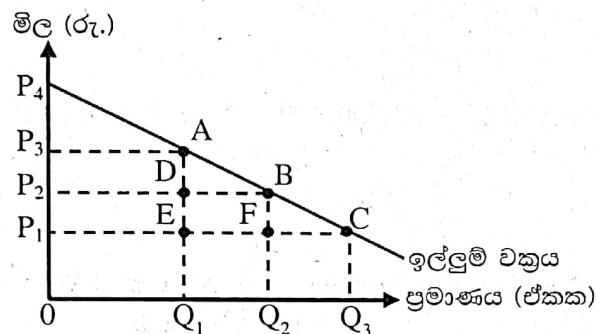
14. කිසියම් රටක් විසින් ආනයනය කරනු ලබන පරිභෝගන භාණ්ඩයක් සඳහා ඇති ඉල්ලුම් වකුය මෙම රුපසටහන පෙන්වුම් කරයි. එම භාණ්ඩය මත ඒකකයකට $P_1 - P_2$ ප්‍රමාණයේ ආනයන බද්දක් රඟය විසින් පනවනු ලබයි. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් හටගන්නා පාරිභෝගික අතිරික්තයේ අඩු විම හා ආණ්ඩුවේ අයහාරයේ වැඩි විම මැනෙනුයේ රුප සටහනේ කවර ප්‍රදේශයකින් ද?

	පාරිභෝගික අතිරික්තය අඩු විම	ආණ්ඩුවේ අයහාරය වැඩි විම
(1)	$A + B$	$B + C$
(2)	$A + B + C$	B
(3)	$A + B$	$B + C + D + E$
(4)	D	$B + D$
(5)	$B + C$	B

(.....)

15. කිසියම් හාන්චියක් සඳහා ඇති වෙළෙදපොල ඉල්ලුම් වකුය පහත සඳහන් රුපසටහන පෙන්වුම් කරයි.

මෙම හාන්චියේ සැපයුම පුරුණ නමුත් බවත් ආරම්භයේදී එහි මිල P_1 වශයෙන් පැවති බවත් සලකන්න. එම හාන්චිය මත බද්දක් පැනවීම නිසා, මිල P_1 සිට P_2 දක්වා වැඩි වූයේ නම්, බද්ද නිසා, හට ගන්නා අධි බදු බර කොපමණ වේ ද?

- (1) $P_3 A P_4$ ප්‍රදේශය (2) $A D B$ ප්‍රදේශය (3) $P_1 P_4 C$ ප්‍රදේශය
 (4) $P_1 C B P_2$ ප්‍රදේශය (5) $B F C$ ප්‍රදේශය (.....)

16. ආයතනයක් සියලු ම යෙදුම් 50%කින් වැඩි කරන විට නිමැවුම 40%කින් ඉහළ නැගී. මෙම තත්ත්වය පෙන්වුම් කරනුයේ,

- (1) හීනවන එල නිතියයි. (2) අඩුවන පරිමාණානුකූල එල නිතියයි.
 (3) විව්‍යාස සාධකානුපාත නිතියයි. (4) වැඩිවන පරිමාණානුකූල එල නිතියයි.
 (5) ආන්තික එල නිතියයි. (.....)

17. අවම සාමාන්‍ය විව්‍යාස පිරිවැයට වඩා පහළ මිල පරායයේදී, පුරුණ තරගකාරී නිෂ්පාදන ආයතනයක සැපයුම් වකුය.

- (1) පවත්නා වෙළෙදපොල මිලේදී තිරස් අක්ෂයට සමාන්තර රේඛාවක් වේ.
 (2) ගුනා නිමැවුමේදී සිරස් රේඛාවක් වේ.
 (3) ආයතනයේ ආන්තික පිරිවැය වකුයට ම සමාන වේ.
 (4) ආයතනයේ සාමාන්‍ය විව්‍යාස පිරිවැය වකුයට ම සමාන වේ.
 (5) ධන නිමැවුම් සහිත ව ඉහළට බැඳුම් වේ. (.....)

18. තරගකාරී වෙළෙදපොලක කටයුතු කරන නිෂ්පාදන ආයතනයක ලාභ උපරිමනය කෙරෙන නිමැවුම් මට්ටම නිර්ණය වන ලක්ෂණයේදී

- (1) ආන්තික පිරිවැය පහළ බසිමින් පවතී. (2) ආන්තික පිරිවැය ඉහළ නගිමින් පවතී.
 (3) ආන්තික අයාරාය ඉහළ නගිමින් පවතී. (4) ආන්තික පිරිවැය අවම මට්ටමේ පවතී.
 (5) ආන්තික පිරිවැය ආන්තික අයාරායට වඩා පහැලින් පවතී. (.....)

19. නිෂ්පාදන ආයතනයක් කෙටි කාලයේදී කිසිවක් නිෂ්පාදනය තොකරන්නේ නම්, පහත සඳහන් පිරිවැය අනුරෙන් ගුනා අයයක් ගනුයේ කවර පිරිවැයක්ද?

- (1) ආවස්ථීක පිරිවැය (2) මුළු විව්‍යාස පිරිවැය (3) මුළු ස්ථාවර පිරිවැය
 (4) සාමාන්‍ය මුළු පිරිවැය (5) මුළු පිරිවැය (.....)

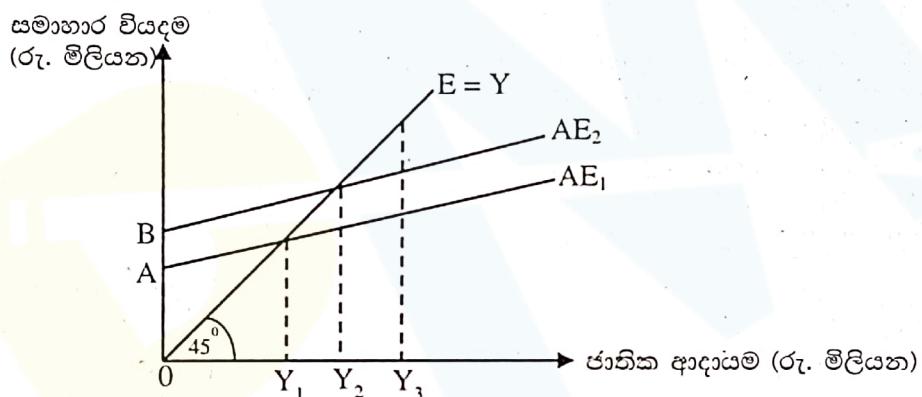
20. ආදායමේ ව්‍යුහ ආකෘතිය තුළ ඇතුළත් 'මුර්ත' ප්‍රවාහ අනුරෙන් එකක් වන්නේ,

- (1) ආයතන වෙතින් කුටුම්බ කරා ඇදෙන හාන්චි හා සේවා ප්‍රවාහයයි.
 (2) ආයතන වෙතින් කුටුම්බ කරා ඇදෙන සාධක සේවා ප්‍රවාහයයි.
 (3) කුටුම්බ වෙතින් ආයතන කරා ඇදෙන හාන්චි හා සේවා ප්‍රවාහයයි.
 (4) ආයතන වෙතින් කුටුම්බ කරා ගලා යන මුදල ගෙවීම් ප්‍රවාහයයි.
 (5) කුටුම්බ වෙතින් ආයතන කරා ගලා යන මුදල ගෙවීම් ප්‍රවාහයයි. (.....)

21. පසුගිය වර්ෂයේදී කිසියම් රටක පොදු මිල මට්ටම ඉහළ හිය තමුදු හාන්චි හා සේවා නිෂ්පාදනය තොවනාස් ව කිඩුණි යැයි සලකන්න. මෙම තොරතුරුවලට අනුව පහත සඳහන් කවරක් නිවැරදි වේදී වේදී වේදී?

නාමික දළ දේශීය නිෂ්පාදනය	මුර්ත දළ දේශීය නිෂ්පාදනය
(1) ඉහළ ගියේ ය.	ඉහළ ගියේ ය.
(2) තොවනස්ව නිවිණි.	තොවනස්ව නිවිණි.
(3) පහළ වැටුණි.	පහළ වැටුණි.
(4) ඉහළ ගියේ ය.	තොවනස්ව නිවිණි.
(5) පහළ වැටුණි.	ඉහළ ගියේ ය.

22. පහත සඳහන් දී අතුරෙන්, පොදුගලික ආදායම ගණනය කිරීමේ දී ඇතුළත් කර ගන්නා තමුදු ජාතික ආදායම ගණනය කිරීමේ දී බැහැර කෙරෙන්නේ කවරක් ද?
- සමාගමික ලාභාංශ
 - සංක්‍රාම ගෙවීම්
 - සමාගමික තොබදු ලාභ
 - ශුද්ධ පොලිය
- (3) සමාජ ආරක්ෂණ දායක මුදල)
23. සරල ආර්ථිකයක සමාභාර පරිහැළත ලිඛිය $C = 250 + 0.75Y$ බවත්, ආයෝජනය $I = 450$ බවත් උපකල්පනය කරන්න. මෙම ආර්ථිකයේ සමතුලිත ආදායම මට්ටම
- 1 800 කි.
 - 2 800 කි.
 - 7 200 කි.
 - 9 000 කි.
- (3) 3 600 කි.)
24. ආයෝජන ගුණකයේ වටිනාකම වැඩි වන්නේ පහත සඳහන් කවර කරුණක වැඩිවීමක් නිසා ද?
- මුදල සැපයුම
 - සමතුලිත නිමැවුම
 - පොදුගලික ආදායම් බදු අනුපාතිකය
 - ආන්තික පරිහැළත නැමියාව
 - ව්‍යවස්ථාපිත සංවිත අනුපාතය
- (.....)
25. ආර්ථික වකිය ආදායම් ප්‍රවාහයට කරනු ලබන විදිමක් (injection) නියෝජනය කරනුයේ පහත දක්වන කවරක් ද?
- වෙළඳ ගේපයේ හිගයක්
 - ආන්තික අයවැය ලේඛනයේ හිගයක්
 - ශුද්ධ බදු ඉහළ යාමක්
 - පොදුගලික සමාගමිවල රඳවාගනු ලැබූ ලාභ
 - කුටුම්බ ඉතුරුම්
- (.....)
26. කිසියම් ආර්ථිකයක සාර්ව ආර්ථික විව්‍යායන්ගේ හැයිරීම පහත දක්වන රුප සටහන පෙන්වුම් කරයි.

මෙම ආර්ථිකයේ ජාතික ආදායම මට්ටම Y_2 , සහ සමාභාර වියදම් ලිඛිය AE_2 , වේ නම්,

- ආර්ථිකය සමතුලිත වේ.
- අන්තේක්ෂිත තොග සමුව්වනයක් සහ ජාතික ආදායම ඉහළ යාමක් සිදු වේ.
- අන්තේක්ෂිත තොග සමුව්වනයක් සහ ජාතික ආදායම පහළ වැටීමක් සිදු වේ.
- අන්තේක්ෂිත තොග අඩු විමක් සහ ජාතික ආදායම ඉහළ යාමක් සිදු වේ.
- අන්තේක්ෂිත තොග අඩුවීමක් සහ ජාතික ආදායම පහළ වැටීමක් සිදු වේ.)

27. මුදල ප්‍රමාණවාදයට අනුව නාමික මුදල සැපයුමෙහි 10%ක වැඩි වීමක් නිසා,
- මූර්ත මුදල සැපයුම 10%කින් ඉහළ යනු ඇත.
 - මූර්ත නිමැවුම 10%කින් ඉහළ යනු ඇත.
 - පොලී අනුපාතිකය 10%කින් පහළ වැටෙනු ඇත.
 - පොය මිල මට්ටම 10%කින් ඉහළ යනු ඇත.
 - ඡ්‍යාව හිලවී වශයෙන් මුදලේ සංසරණ ප්‍රවේශය පහළ වැටෙනු ඇත.)
28. රටක ජාතික ආදායම පුරුණ සේවා නිපුණක් මට්ටමේ ඇතැයි උපකල්පනය කරන්නේ තම්, උද්ධමනයක් ඇති වීමට වඩාත් හේතු වන්නේ පහත සඳහන් කවර තත්ත්වයක් ද?
- පොලී අනුපාතිකයේ පහළ යාමක්
 - ශුම එලදායිකාවයේ ඉහළ යාමක්
 - විනිමය අනුපාතිකයේ අගය ඉහළ යාමක්
 - ආන්තික ආයාත නැමියාවේ ඉහළ යාමක් (.....)
 - පොදුගලික ආදායම් බදු අනුපාතිකයේ ඉහළ යාමක්

29. වාණිජ බැංකුවලට මූදල් මැවිය හැක්කේ,
- සංචිත පුරුෂම්පත්වලට මාරු කිරීමෙනි.
 - මහ බැංකුවෙන් හාණ්ඩාගාර බිල්පත් මිල දී ගැනීමෙනි.
 - අතැති මූදල් මහ බැංකුව වෙත යැවීමෙනි.
 - 100%ක සංචිත අවශ්‍යතාවක් පවත්වා ගැනීමෙනි.
 - අධි සංචිත ගනුදෙනුකරුවන්ට ජය වශයෙන් ලබා දීමෙනි. (.....)
30. එක්තරා පුද්ගලයකු තම වාණිජ තැන්පතු ගිණුමෙන් රුපි. 10 000ක් ආපසු ගනු ලැබේ යැයි සලකන්න. ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අවශ්‍යතාවය 20%ක් වේ නම් සහ අතැනුත් කිහිවක් නොවෙනය්ට පවතී නම් මෙම ගනුදෙනුව නිසා සාපුරුව ම,
- මූදල් සැපයුම රුපි. 10 000කින් අඩු වේ.
 - බැංකු තැන්පතු රුපි. 10 000කින් අඩු වේ.
 - මූදල් සැපයුම රුපි. 50 000කින් අඩු වේ.
 - බැංකු තැන්පතු රුපි. 50 000කින් අඩු වේ.
 - බැංකු තැන්පතු රුපි. 8 000කින් අඩු වේ. (.....)
31. ශ්‍රී ලංකාවේ වාණිජ බැංකු තම ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත තබාගනුයේ,
- අතැති මූදල් සහ මහ බැංකු තැන්පතු වශයෙනි.
 - අතැති මූදල් සහ හාණ්ඩාගාර බිල්පත් වශයෙනි.
 - බැංකුවේ සේපේපුවල ඇති රත්තු සහ විදේශ ව්‍යවහාර මූදල් වශයෙනි.
 - ක්‍රේඛික ව්‍යාපෘති ව්‍යාපෘති වෙනත් වාණිජ බැංකුවල තැන්පතු වශයෙනි.
 - මහ බැංකුවේ පවත්වා ගනු ලබන තැන්පතු සහ විදේශ ව්‍යවහාර මූදල් වශයෙනි. (.....)
32. මහ බැංකුව විසින් බැංකුවලින් හාණ්ඩාගාර බිල්පත් මිල දී ගන්නේ නම්, වාණිජ බැංකු සංචිතවලට සහ මූදල් සැපයුමට කුමක් සිදු වේ ද?
	බැංකු සංචිත	මූදල් සැපයුම
(1)	වැඩි වේ.	අඩු වේ.
(2)	වැඩි වේ.	වැඩි වේ.
(3)	අඩු වේ.	අඩු වේ.
(4)	අඩු වේ.	වැඩි වේ.
(5)	වැඩි වේ.	වෙනය් නොවේ.
- (.....)
33. පරිහෝජනයේ තරගකාරීන්වයක් නොමැති සහ පරිහෝජනයෙන් බැහැර කරලීමේ හැකියාවක් නොමැති හාණ්ඩියක්,
- ශුද්ධ පොදුගලික හාණ්ඩියක් විය නොහැකි ය.
 - ශුද්ධ පොදු හාණ්ඩියක් විය නොහැකි ය.
 - බාල හාණ්ඩියක් විය නොහැකි ය.
 - අර්ධ පොදු හාණ්ඩියක් විය නොහැකි ය.
 - ගෝලිය පොදු හාණ්ඩියක් විය නොහැකි ය. (.....)
34. ප්‍රතික්‍රියා ආදායම් බද්දක් ක්‍රියාත්මක වන විට දී දිලින්දේ,
- තම ආදායම් දෙනවත් අයට වඩා අඩු ප්‍රතික්‍රියයක් බදු වශයෙන් ගෙවති.
 - දෙනවත් අයට වඩා වැඩි රුපියල් ප්‍රමාණයක් බදු වශයෙන් ගෙවති.
 - තම ආදායම් මට්ටම සමග සමානුපාතික ව වෙනස් වන බද්දක් ගෙවති.
 - දෙනවත් අයට වඩා අඩු රුපියල් ප්‍රමාණයක් බදු වශයෙන් ගෙවති.
 - තම ආදායම් දෙනවත් අයට වඩා වැඩි ප්‍රතික්‍රියයක් බදු වශයෙන් ගෙවති. (.....)
35. වැඩිපුර තවත් එක් පුද්ගලයෙකුට ඉද්ධ පොදු හාණ්ඩියක් හාවිත කිරීමට ඉඩ සලසා දීමේ ආන්තික සමාජ පිරිවැය,
- සාන් වේ. (2) ගුනා වේ. (3) දන වේ.
 - අපරිමිත වේ. (5) හාවිත කරන්නන් සංඛ්‍යාව වැඩි වෙත් ම ඉහළ තකි. (.....)

36. නිදහස් වෙළඳපොලක් තුළ නිෂ්පාදනය කෙරෙන එකතුරා භාණ්ඩයක සමතුලිත නිමැවුම් මට්ටමේ දී එම භාණ්ඩයේ ආන්තික පොදුගලික හා බාහිර ප්‍රතිලාභත්, ආන්තික පොදුගලික හා බාහිර පිරිවැයත් වගුවෙහි දැක්වේ.

අයිතමය	රුපි. මිලයන	අයිතමය	රුපි. මිලයන
ආන්තික පොදුගලික ප්‍රතිලාභ	36	ආන්තික පොදුගලික ප්‍රතිලාභ	24
ආන්තික බාහිර ප්‍රතිලාභ	18	ආන්තික බාහිර පිරිවැය	0

මෙම වෙළඳපොලට රුපය මැදිහත් වීමෙන් සම්පත් බෙදා වෙන්කිරීමේ කාර්යක්ෂමතාව ඉහළ දුම්ය හැකි ය. මක් නිසා ද යන් එම භාණ්ඩය,

- (1) පොදු භාණ්ඩයක් වන බැවිනි. (2) ඉහ සායන භාණ්ඩයක් වන බැවිනි.
 (3) අවගුණ භාණ්ඩයක් වන බැවිනි. (4) ගෝලීය පොදු භාණ්ඩයක් වන බැවිනි.
 (5) බාල භාණ්ඩයක් වන බැවිනි. (.....)

37. අයවැය නිගය ලූලයනයට යොදා ගනු ලබන පහත සඳහන් ක්‍රම අතුරෙන්, සමාභාර ඉල්ලුම විශාලතම ප්‍රමාණයකින් වැඩි කළ භැක්කේ කවරක් මගින් ද?

- (1) විදේශීකයන්ට පිළිණපත් අලෙවි කිරීම (2) මහ බැංකුවට පිළිණපත් අලෙවි කිරීම
 (3) වාණිජ බැංකුවලට පිළිණපත් අලෙවි කිරීම (4) ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුවට පිළිණපත් අලෙවි කිරීම
 (5) සේවක අර්ථසාධක අරමුදලට පිළිණපත් අලෙවි කිරීම (.....)

38. පහත වගුව සැලකිල්ලට ගන්න.

වර්ෂය	අපනයන මිල ද්‍රැගකය	වෙළඳ අනුපාත ද්‍රැගකය
1	100	100
2	90	80
3	80	60

මෙම දත්තවලට අනුව එලැයි හැකි නිගමනයක් වන්නේ අදාළ කාල පරිච්ඡේදයේ දී

- (1) අපනයන මිල ඉහළ නගිමින් පැවති බව ය.
 (2) ආනයන මිල ඉහළ නගිමින් පැවති බව ය.
 (3) වෙළඳ අනුපාතයේ වැඩි දියුණු වීමක් සිදු වූ බව ය.
 (4) සමාභාර අපනයන ප්‍රමාණයකින් වැඩි ආනයන ප්‍රමාණයක් ලබා ගත හැකි වූ බව ය.
 (5) අපනයන මිල ඉහළ යාම, ආනයන මිල ඉහළ යාමට වඩා විශාල වූ බව ය. (.....)

39. කිසිදු භාණ්ඩයක් හෝ සේවාවක් හෝ නිෂ්පාදනය කිරීමෙහිලා නිරපේක්ෂ වාසියක් නොමැති රටක් පිළිබඳ ව පහත සඳහන් කවරක් නිවැරදි වේ ද?

- (1) එම රටට සාපේක්ෂ වාසියක් ද හිමි නොවේ.
 (2) අඩු ආවස්ථීක පිරිවැයක් සහිත භාණ්ඩයක් හෝ සේවාවක් හෝ නිෂ්පාදනය කිරීමෙන් එම රටට සාපේක්ෂ වාසියක් හිමිකර ගත හැක.
 (3) එම රට අමුද්‍රව්‍ය අපනයනය කොට අවසාන භාණ්ඩ ආනයනය කරනු ඇත.
 (4) පිරිවැය වාසියක් නොමැති නිසා කිසිදු රටක් එම රට සමඟ වෙළඳාම කැමති නොවනු ඇත.
 (5) එම රටේ ව්‍යවහාර මුදල් ඒකකයේ ජාත්‍යන්තර අයය සේවාව ව පවතිනු ඇත. (.....)

40. විදේශ විනිමය වෙළඳපොලෙහි ශ්‍රී ලංකා රුපියල් සඳහා ඉල්ලුම ව්‍යුත්පන්න වනුයේ,

- (1) ශ්‍රී ලංකාවේ අපනයන + ශ්‍රී ලංකාවෙන් පිටතට ගලා යන ප්‍රාග්ධන ප්‍රවාහ මගිනි.
 (2) ශ්‍රී ලංකාවේ අපනයන + ශ්‍රී ලංකාවට පිටතින් ගලා එන ප්‍රාග්ධන ප්‍රවාහ මගිනි.
 (3) ශ්‍රී ලංකාවේ ආනයන + ශ්‍රී ලංකාවෙන් පිටතට ගලා යන ප්‍රාග්ධන ප්‍රවාහ මගිනි.
 (4) ශ්‍රී ලංකාවේ ආනයන + ශ්‍රී ලංකාවට පිටතින් ගලා එන ප්‍රාග්ධන ප්‍රවාහ මගිනි.
 (5) ශ්‍රී ලංකා රුපය පවත්වා ගනු ලබන විදේශ සංවිත මගිනි. (.....)

41. සාපේක්ෂ වාසි පිළිබඳ පහත සඳහන් කවර ප්‍රකාශයක් නිවැරදි වේ ද?

- (1) සාපේක්ෂ වාසිය තනිකර ම දේශගුණයේ වෙනසකම් මත රදා පවති.
 (2) සාපේක්ෂ වාසිය තනිකර ම සාධක සම්භාරයේ වෙනසකම් මත රදා පවති.
 (3) සාපේක්ෂ වාසියක් හිමිකර ගැනීමට රටක් නිරපේක්ෂ වාසියක් ද හිමිකර ගෙන සිටිය යුතු ය.
 (4) මිල මට්ටම ඉහළ යන රටක්, කිසියම් සාපේක්ෂ වාසියක් අන් කරගෙන තිබුණ ද එය අහිමි කරගනු ඇත.
 (5) ආණුබවේ විවක්ෂණයිලි ප්‍රතිපත්ති මගින් ඇතැම් භාණ්ඩ සඳහා සාපේක්ෂ වාසි නිරමාණය කළ හැකි ය. (.....)

42. අනෙකුත් කරුණු නොවෙනස්ව තිබිය දී අපගේ දේශීය මුදල් ඒකකයේ බාහිර අගය වැඩිවිමක්
 (1) ආනයනය කරනු ලබන හාන්චිවල දේශීය මිල පහළ හෙළයි.
 (2) ආනයනය කරනු ලබන හාන්චිවල දේශීය මිල ඉහළ නංවයි.
 (3) ආනයනය කරනු ලබන හාන්චිවල විදේශ මිල පහළ හෙළයි.
 (4) ආනයනය කරනු ලබන හාන්චිවල විදේශ මිල පහළ හෙළයි.
 (5) විදේශීය රටක දී දේශීය මුදල් ඒකකයේ වටිනාකම පහළ හෙළයි. (.....)
43. ශ්‍රී ලාංකික සමාගමකට තමන් සකුත් මැදුපෙරදි ඇති ඇගුණම් කරමාන්තාගාලාවකින් රුහි. මිලයන 40ක ලාභාගයක් ලැබෙනවා යැයි සලකන්න. මෙම ගනුදෙනුව ද්විත්ව සටහන් මූලධර්මයට අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ ගෙවුම් ගෝප ලේඛනයෙහි වාර්තා කරනුයේ කෙසේ ද?
 (1) ප්‍රාග්ධන ගිණුම බැර සහ මූල්‍ය ගිණුම හර
 (2) ප්‍රාග්ධන ගිණුම හර සහ මූල්‍ය ගිණුම බැර
 (3) ප්‍රාග්ධන ගිණුම බැර සහ ජංගම ගිණුම හර
 (4) ජංගම ගිණුම බැර සහ මූල්‍ය ගිණුම හර
 (5) ජංගම ගිණුම හර සහ මූල්‍ය ගිණුම බැර (.....)
44. සමහර කරමාන්තාගාලා ස්වයංක්‍රීයකරණය (automation) වීම නිසා ඇතැම් සාම්ප්‍රදායික සේවකයන් කුයලනා නොගැලීමකට මූහුණපාන අතර, ඔවුන්ගේ සමහරු සේවා විශුක්තිකයන් බවට පත් වෙති. අතික් අතට පරිගණක ක්‍රියාකරුවන්ට ඉහළ ඉල්ලුමක් පවතී. මෙම විරිතියා ස්වරුපය වර්ගකරනුයේ.
 (1) වත්තිය සේවා විශුක්තිය වශයෙනි. (2) සාර්ථික සේවා විශුක්තිය වශයෙනි.
 (3) ස්වභාවික සේවා විශුක්තිය වශයෙනි. (4) ව්‍යුහමය සේවා විශුක්තිය වශයෙනි.
 (5) සැගැවුණු සේවා විශුක්තිය වශයෙනි. (.....)
45. කිසියම් රටක් සංවර්ධනය අත්තර ගෙන ඇතුළුයි යන්න වඩාත් හොඳින් පෙන්නුම් කරනුයේ කවර වෙනසක් මගින් ද?
 (1) එම රටේ මුරින දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ වැඩි විමක්
 (2) එම රටට හිමි ලෝක අපනයන ප්‍රතිශතයේ වැඩි විමක්
 (3) එම රටේ ගෙවුම් ගෝපය යන්න විමක්
 (4) එම රටේ මුදල් ඒකකයේ අගය ඉහළ යාමක්
 (5) එම රටේ සාමාන්‍ය ප්‍රරුධියාගේ ජ්වන තත්ත්වයේ අභිවෘතියක් (.....)
46. මූල්‍ය යැපුම් අනුපාතය යනු,
 (1) වැඩිහිටි ජනගහනයට ලමා ජනගහනයේ අනුපාතයයි.
 (2) ග්‍රෑම හමුදාවේ සේවා නිශුක්ත ජනගහනයට සේවා විශුක්ත ජනගහනයේ අනුපාතයයි.
 (3) වැඩි කරන වයසේ ජනගහනයේන් පුද්ගලයන් 100කට වයස අවුරුදු 65ට වැඩි ජනගහනයේ අනුපාතයයි.
 (4) වයස අවුරුදු 15ට වැඩි ජනගහනයට වයස අවුරුදු 15ට අඩු ජනගහනයේ අනුපාතයයි.
 (5) වයස අවුරුදු 15 - 59 වයසේ ජනගහනයට වයස අවුරුදු 15ට අඩු සහ අවුරුදු 59ට වැඩි ජනගහනයේ අනුපාතයයි. (.....)
47. 2012/13 පළික්ෂණ දත්තවලට අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහන දරියනා ද්රේශකයේ ආංශික ව්‍යාප්තිය නිවැරදිව දැක්වෙනුයේ පහත සඳහන් කවර දත්ත පෙළකින් ද?

නාගරික අංශයක්	ග්‍රෑමීය අංශයක්	වතු අංශයක්
(1) 4.5	10.2	16.3
(2) 2.5	6.7	12.9
(3) 4.2	7.5	10.6
(4) 2.1	7.6	10.9
(5) 3.1	7.9	10.2

 (.....)
48. පහත දැක්වෙන කෙබඳ ආර්ථික ගැටුපුවක් ඇගැයීමෙහිලා ලෝරන්ස් වතුය හාවිත කළ හැකි ද?
 (1) ආර්ථිකයේ නිෂ්පාදන හා සම්පත් බෙදා වෙන්කිරීමේ කාර්යක්ෂමතාව
 (2) වෙළෙඳ හුවුලුකරුවන්ගේ සාපේක්ෂ වාසි
 (3) රටවල් අතර විශුක්තිකරණයේ කීව්තාව
 (4) ආදායම් බෙදියාමේ සාධාරණත්වය
 (5) සේවා විශුක්තිය හා මිල ස්ථායිතාව අතර සම්බන්ධතාව (.....)

49. 2014 වර්ෂයේදී ශ්‍රී ලංකාවේ දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයට සහ සේවා නිශ්චත්තියට, කැමිකර්ලාන්ත අංශයේ දායකත්වය නිවැරදිව දුක්වෙන්නේ පහත සඳහන් කවරක් මගින්ද?

	දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය %	සේවා නිශ්චත්තිය %
(1)	16.0	28.5
(2)	22.8	32.3
(3)	12.8	45.0
(4)	10.5	26.5
(5)	10.1	28.5

(.....)

50. පහත සඳහන් රටවල් අනුරේද් G7 කණ්ඩායුමෙහි සාමාජිකයෙකු තොවන රට කුමක්ද?

- (1) ජපානය (2) කුනෑයාව (3) ප්‍රංශය (4) ඉතාලිය (5) රුසියාව

(.....)

*** ***

දුධ්‍යයන පොදු සහතික පත්‍ර (උසස් පෙළ) විභාගය, 2016 අගෝස්තු (නව නිර්දේශය)
General Certificate of Education (Adv. Level) Examination, August 2016 (New Syllabus)
ආර්ථික විද්‍යාව II / පැය තුනකී
Economics II / Three hours

උපදෙස්:

❀ "අ" උප කොටසෙන් අවම වගයෙන් ප්‍රශ්න දෙකක් ද, "ආ" උප කොටසෙන් අවම වගයෙන් ප්‍රශ්න දෙකක් ද තෝරාගෙන, ප්‍රශ්න පහකට පමණක් පිළිතුරු සපයන්න.

"අ" උප කොටස

(මෙම කොටසෙන් අවම වගයෙන් ප්‍රශ්න දෙකක් තෝරා ගෙන්න.)

01. (i) ආර්ථික සම්පත්වල ප්‍රශ්න හතර කවරේ ද? එක් එක් ප්‍රශ්නය සඳහා නිදසුන බැගින් දක්වන්න. (ලකුණු 04 ඩ.)
(ii) නිදහස් වෙළෙඳපොල ආර්ථිකයක්, මධ්‍යගත සූලපුම් ආර්ථිකයකින් වෙනස් වන්නේ කවර ආකාරයන්ගෙන් ද? (ලකුණු 04 ඩ.)
(iii) ආර්ථික විද්‍යාව තුළ ප්‍රාග්ධන සම්පතක් වගයෙන් මුදල් තොසැලකෙන්නේ ඇයි? (ලකුණු 04 ඩ.)
(iv) ව්‍යවසායකයෙකු යනු කවරක් ද? වෙළෙඳපොල ආර්ථිකයක් තුළ ව්‍යවසායකයන් ප්‍රධාන කාර්යභාරයක් ඉටු කරන්නේ ඇයි? (ලකුණු 04 ඩ.)
(v) පෙළද්‍රලික දේපොල සහ දේපොල හිමිකම් ආරක්ෂා කිරීම වෙළෙඳපොල ආර්ථිකයේ සාර්ථකත්වය සඳහා අනිශය තීරණාත්මක වන්නේ ඇයි? (ලකුණු 04 ඩ.)

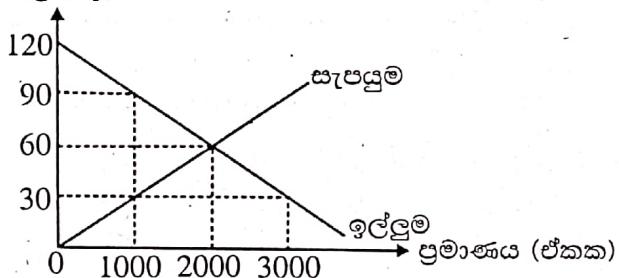
02. (i) නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වකුයක් යනු කුමක් ද? නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වකුයක් අදින විට ඔබ උපක්ෂාපනය කරන දී නම් කරන්න. (ලකුණු 04 ඩ.)
(ii) නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වකුයක් පිටතට විනැන් පිමට බලපාන හේතු කවර ද? (ලකුණු 02 ඩ.)
(iii) වැඩිහිටි ආච්ජරීක පිරිවැය යන්නෙන් අදහස් වන්නේ කුමක් ද? නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වකුයේ හැඩය සම්බන්ධයෙන් මෙම සංකල්පයෙන් ගමන වන්නේ කවරක් ද? (ලකුණු 04 ඩ.)
(iv) වි සහ රෙදුපිළි නිෂ්පාදනයේ දී වැඩිහිටි ආච්ජරීක පිරිවැය තත්ත්වයට මූෂ්‍ය දෙන රටක් සඳහා නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වකුයක් අදින්න. පහත සඳහාන් සියලුම නියා නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වකුය වෙනස් වන්නේ කෙසේ දැයි පෙන්වා දෙන්න.
(ඇ) වඩාන් හොඳ පොහොර වර්ගයක් අලුතින් සොයා ගැනීම
(ඇ) නිෂ්පාදන ක්ෂේත්‍ර දෙකෙහි ම සේවා නිපුක්ත කළ හැකි ගුම් ප්‍රමාණයේ විශාල ප්‍රසාරණයක් හට ගැනීම
(ඉ) දැඩි ඉවෙශරයක් නියා වගා කළ හැකි ගොවි බිම් ප්‍රමාණය 10% කින් අඩු විම
(ඊ) නිෂ්පාදන පිරිවැය අඩු කෙරෙන නව තාක්ෂණයක් රෙදුපිළි කරමාන්තය තුළ සොයා ගැනීම (ලකුණු 06 ඩ.)
(v) නිෂ්පාදන කාර්යක්ෂමතාව සහ සම්පත් බෙදා වෙන්කිරීමේ කාර්යක්ෂමතාව අතර වෙනස දක්වන්න. (ලකුණු 04 ඩ.)

03. (i) පාරිභෝගික හාණ්ඩයක ඉල්ලුමේ මිල නමුවතාව තීරණය කරනුයේ කවර සාධක ද? (ලකුණු 04 ඩ.)
(ii) පහලට බැවුම් වන රේඛිය ඉල්ලුම් වකුයක්, ඉහළ මිල පරාසයන්හි දී වඩාන් මිල නමුව වන්නේත්,
පහළ මිල පරාසයන්හි දී වඩාන් මිල අනමු වන්නේත් ඇයි? (ලකුණු 04 ඩ.)
(iii) පහත දුක්වන හාණ්ඩයන්ගේ ආදායම ඉල්ලුම් නමුවතාවන් මත ඔබ එම හාණ්ඩ් 'ප්‍රබේජහොංගි',
'අත්‍යවශ්‍ය' හා 'බාල' වගයෙන් වර්ග කොට දක්වන්නේ කෙසේ ද?
(ඇ) බොතල් කළ ජලය 1.3
(ඇ) කවිපි -0.8
(ඉ) පාන් 0.5
(ඊ) ජංගම දුරකථන 1.8 (ලකුණු 04 ඩ.)

- (iv) තරගකාරී වෙළඳපොලක අලේවි වන හාන්චයකට අදාළ ඉල්ලුම් හා සැපයුම් වතු පහත සඳහන් රුපසටහන පෙන්වුම් කරයි.

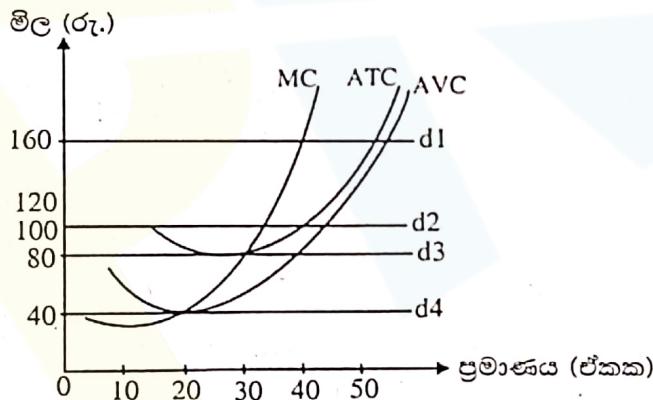
දන්, රජය එම හාන්චය මත ඒකකයකට රුපි. 60ක් වන සේ දේශීය හාන්ච බද්දක් නිෂ්පාදකයන් මත පනවනවා යැයි සිත්ත්තා.

මිල (රු.)

- (අ) බද්ධේහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් පාරිභෝගික අතිරික්තය කොතරම් ප්‍රමාණයකින් වෙනස් වේ ද? (ලකුණු 02 දී.)
 (ආ) බද්ධේහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් නිෂ්පාදක අතිරික්තය කොතරම් ප්‍රමාණයකින් වෙනස් වේ ද? (ලකුණු 02 දී.)
 (ඇ) දේශීය හාන්ච බද්ධේන් රජය එකතු කර ගනු ලබන අයහාරය කොපමූණ ද? (ලකුණු 02 දී.)
 (ඈ) බද්ද නිසා අහිමි වන ආර්ථික අතිරික්තයේ ප්‍රමාණය ගණනය කරන්න.

04. (i) හිතවන එල සහ අවුවන පරිමාණානුකළ එල අතර වෙනස් කුමක් ද? (ලකුණු 04 දී.)
 (ii) ආන්තික පිරිවැය සහ සාමාන්‍ය මුදල පිරිවැය අතර පවත්නා සම්බන්ධය පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 04 දී.)
 (iii) නිෂ්පාදක අතිරික්තය, ආර්ථික ලාභය සහ ආර්ථික බදු කුලිය යන සංකල්ප පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 04 දී.)
 (iv) පුරුණ තරගකාරී කර්මාන්තයක සිටින නිෂ්පාදන ආයතනයක්, වෙළඳපොල මිලට වඩා ඉහළ හෝ පහළ හෝ මිලක් තෝරා තොගන්නේ ඇයි? (ලකුණු 04 දී.)
 (v) පහත රුපසටහන පෙන්වුම් කරනුයේ කෙටි කාලයේ දී පුරුණ තරගකාරී වෙළඳපොලක නිෂ්පාදන ආයතනයක ඉල්ලුම් හා පිරිවැය වතුයන් ය. කටයුතු කරන

- (අ) වෙළඳපොල මිල රුපි. 160 දී ආයතනය උපයන ලාභය ගණනය කරන්න. (ලකුණු 02 දී.)
 (ආ) ආයතනය නිෂ්පාදනය අන්තිව්වීමට තිරණය කරනුයේ කවර මිලක දී ද? (ලකුණු 02 දී.)

05. (i) එකතු කළ අය යනු කුමක් ද? එය ගණනය කරනු ලබන්නේ කෙසේ ද? (ලකුණු 04 දී.)
 (ii) සමාඟන ආදායමේ ප්‍රධාන සංරවක නම් කරන්න. (ලකුණු 04 දී.)
 (iii) පහත දැක්වෙන ගනුදෙනු, රටක දළ දේශීය නිෂ්පාදනයට ඇතුළු කර ගන්නවා ද නැද්ද යන්න පැහැදිලි කරන්න.
 (අ) විදේශයක නිෂ්පාදනය කරන ලද රුපි. මිලයන 10ක් වටිනා ටින් කැම සංවාරක හෝටලයක් විසින් මිල දී ගැනීම
 (ආ) නිෂ්පාදන සමාගමක් අගනුවර සිසිල් බීම බෝතල් කිරීමේ කමිහලක් අලුතින් ඉදි කිරීම
 (ඇ) ආයෝජකයකු විසින් ප්‍රධාන වාණිජ බැංකුවක රුපි. මිලයන 30ක් වටිනා කොටස් මිල දී ගැනීම
 (ඈ) පොක් ප්‍රකාශකයකු විසින් අලුත් පොතක පිටපත් විශාල සංඛ්‍යාවක් මුදුණය කොට, එයින් මෙම වර්ෂයේ අලේවි තොටු අතිරික්ත පිටපත් සංඛ්‍යාව, සමාගමේ තොගවලට එකතු කිරීම (ලකුණු 04 දී.)

- (iv) එක්තරා ආර්ථිකයකට අදාළ සාර්ව ආර්ථික දත්ත කිහිපයක් පහත දැක්වේ. (සියලු ම සංඛ්‍යා රුපීයල් මිලියනවලිනි.)

ස්වායත්ත පරිගේණය	=	500
සැලපුම් කළ ආයෝජනය (I)	=	1 250
ආණ්ඩුවේ මිල දී ගැනීම (G)	=	1 000
ශුද්ධ අපනයන (NX)	=	-250
ඇත්තික පරිගේණ නැමියාව (MPC)	=	0.8

මෙම ආර්ථිකයේ සමතුලිත ජාතික ආදායම මට්ටම නිර්ණය කරන්න.

(කෙතු 04 ඩ.)

- (v) එක්තරා ආර්ථිකයකට අදාළ සාර්ව ආර්ථික දත්ත කිහිපයක් පහත දැක්වේ. (සියලු ම සංඛ්‍යා රුපීයල් මිලියනවලිනි.)

ජාතික ආදායම	=	1 000
පරිගේණ වියදම්	=	500
ආණ්ඩුවේ වියදම්	=	250
ශුද්ධ අපනයන	=	100
අයවැය හිගය	=	40

(අ) වැය කළ හැකි ජාතික ආදායම ගණනය කරන්න.

(කෙතු 02 ඩ.)

(ආ) මෙම ආර්ථිකයේ ආයෝජන වට්තාකම කොපමණ ද?

(කෙතු 02 ඩ.)

"අ" උප කොටස

(මෙම කොටසෙන් ද අවම වශයෙන් ප්‍රශ්න දෙකක් තෝරා ගන්න.)

06. (i) මුදලේ ප්‍රමාණවාදය සහ විනිමය සම්කරණය අතර වෙනස කුමක් ද? (කෙතු 04 ඩ.)
- (ii) ශ්‍රී ලංකාවේ ජේවන වියදම් මිනුමක් වශයෙන් කොළඹ පාරිගේණික මිල දරුණුකායට වඩා ජාතික පාරිගේණික මිල දරුණුකායේ ඇති වාසි කවරේ ද? (කෙතු 04 ඩ.)
- (iii) මිනිපුන් මුදලේ ලැය තබා ගන්නේ ඇයි? මිනිපුන් ලැය තබා ගන්නා මුදලේ ප්‍රමාණය කෙරෙහි ආදායම් මට්ටම කෙබඳ බලපෑමක් කරනු ලබයි ද? (කෙතු 04 ඩ.)
- (iv) යම් කළුපිත ආර්ථිකයක, මුදලේ සැපැපුම (M) රුපී. බිලියන 3 600ක් ද, මූල බැංකු තැන්පත (D) රුපී. බිලියන 3 200ක් ද, මූලස්ථාපිත සාම්ප්‍රදාය 10%ක් ද වන අතර, බැංකු සතුව අධි සංවිත තොමැති බව ද පළකන්න.
- (අ) මෙම ආර්ථිකයේ මුදලේ ගණකයේ අගය කොපමණ ද? (කෙතු 02 ඩ.)
- (ආ) මෙම ආර්ථිකයේ මුදලේ සැපැපුම රුපී. මිලයන 100කින් අවශ්‍ය කිරීමට මහ බැංකුව කුමක් කළ පුතු ද? (කෙතු 02 ඩ.)
- (v) ශ්‍රී ලංකාවේ අන්තර් බැංකු එක්ෂණ ණය අරමුදල් වෙළඳපොලෙහි පොලී අනුපාතික පාලනය කිරීම සඳහා මහ බැංකුව නිත්‍ය පොලී අනුපාතික කොරෝඩ් මෙහෙය වන්නේ කෙසේ ද? (කෙතු 04 ඩ.)
07. (i) ආර්ථිකයක සම්පත් බෙදා වෙන්තිරීම අකාර්යක්ෂම කරවීමෙහිලා, බාහිරතා බලපාන්නේ කෙසේ දයි පැහැදිලි කරන්න. යෝග්‍ය ප්‍රස්ථාර සටහන් මගින් ඔබේ පිළිතුර විස්තර කරන්න.
- (කෙතු 04 ඩ.)
- (ii) පොලී භාණ්ඩ යනු කවරේ ද? එබඳ භාණ්ඩ වෙළඳපොල මගින් පහසුවෙන් සැපයිය තොහැක්කේ මන්ද?
- (කෙතු 04 ඩ.)
- (iii) බදු අය කිරීමේ අරමුණු කවරේ ද?
- (කෙතු 04 ඩ.)
- (iv) යහපත් බදු කුමයක දක්නට ඇති හිතකර ගුණාග සඳහන් කරන්න.
- (කෙතු 04 ඩ.)
- (v) ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුවේ පුනරාවර්තන වියදමෙහි ප්‍රධාන සංරචන නම් කරන්න.
- (කෙතු 04 ඩ.)

08. (i) සාපේක්ෂ වාසිය සහ නිරපේක්ෂ වාසිය අතර වෙනස දක්වන්න. (ලකුණු 04 ඩ.)
- (ii) මැත වර්ෂවල ශ්‍රී ලංකාවේ කාමිකාර්මික අපනයන ඉපැයිම්වල මන්දගාමී වර්ධනයට හේතු දක්වන්න. (ලකුණු 04 ඩ.)
- (iii) ශ්‍රී ලංකාව වර්තමානයේ කළාපීය සහ ද්විපාර්ශ්වීය වශයෙන් ඇති කරගෙන ඇති තිදහස් වෙළඳ ගිවිසුම් සඳහන් කරන්න. (ලකුණු 04 ඩ.)
- (iv) ද්විත්ව සටහන් මූලධර්මය යොදා ගනිමින් පහත සඳහන් ගනුදෙනු ශ්‍රී ලංකාවේ ගෙවුම් ගේපේ උගේ මැත වාර්තා කරන්නේ කෙසේ ද?
- (අ) වින ආයෝජකයකු විසින් බොලර් මිලියන 10ක කොටස කොළඹ පුරුෂුම්පත් ප්‍රවමාරුවෙන් මිලයට ගැනීම
- (ආ) මැදපෙරදිග සේවය කරන ශ්‍රී ලාංකික ගෘහ සේවිකාවක් බොලර් 500ක මුදලක්, ලංකාවේ සිටින තම දෙමාපියන් වෙත එවීම
- (ආ) ශ්‍රී ලාංකික බැංකුවක් විදේශීය මූල්‍ය වෙළඳපොළවල පිළිණපත් අලෙවිකාට, බොලර් මිලියන 40ක් ලබා ගැනීම.
- (ඇ) ලෝකයේ හිසුයෙන් අලෙවි වන පොතක් පරිවර්තනය කොට ශ්‍රී ලංකාවේ අලෙවි කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රකාශන සමාගමක් ඇමෙරිකානු ප්‍රකාශන සමාගමකට බොලර් 5 000ක් ගෙවා එහි ප්‍රකාශන අයිතිය ලබා ගැනීම (ලකුණු 04 ඩ.)
- (v) පාවතා විතිමය අනුපාතික කුමය යටතේ ශ්‍රී ලංකා රුපියලේ බාහිර අයය, ඇමෙරිකානු බොලර්වලින් තීරණය වන ආකාරය පෙන්නුම් කිරීමට උචින ප්‍රස්ථාර සටහනක් අදින්න. මෙම විදේශ විතිමය වෙළඳපොළහි ඉල්පුම් ව්‍යුහ පහළට සහ සැපයුම් ව්‍යුහ ඉහළට බැඳුම් වන්නේ ඇයි ද යන්න පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 04 ඩ.)
09. (i) සංවර්ධනය පිළිබඳ ද්රේගකයක් වශයෙන් මානව සංවර්ධන ද්රේගකය, ප්‍රතිකිරීම දළ ජාතික ආදායමට වඩා භාවාද ද්රේගකයක් ලෙස සලකනු ලබන්නේ ඇයි? (ලකුණු 05 ඩ.)
- (ii) දිගු කාලීන ආර්ථික වෘද්ධිය ප්‍රවර්ධනය කිරීම පිළිස ආන්ඩ්වුවට ගත හැකි ක්‍රියාමාර්ග පහක් සඳහන් කරන්න. (ලකුණු 05 ඩ.)
- (iii) මැත වර්ෂවල ශ්‍රී ලංකාවේ දිරිදා මට්ටම් පහළ වැට්මට දායක වි ඇති වැදගත් කරුණු කවරේ ද? (ලකුණු 05 ඩ.)
- (iv) "රාජ්‍ය ණය මගින් මූල්‍යනය කෙරෙන, වෙළඳ නොවන අංශ පදනම් කරගත් වෘද්ධි උපායමාර්ගයක්, ආර්ථිකය දිගු කාලීන තිරසාර වෘද්ධියක් කරා ගෙනයනු ඇතැයි අපේක්ෂා කළ නොහැකි ය." පසුගිය පස් වසර කුළ ශ්‍රී ලංකාවේ අන්දකීම් ඇසුරෙන් මෙම ප්‍රකාශයේ වලංගුහාවය අගයන්න. (ලකුණු 05 ඩ.)
10. (i) "නානාවිධ රාජ්‍ය මූල්‍ය සානුබල තිබියදීන් මැත වර්ෂවල ශ්‍රී ලංකාවේ සාප්‍ර විදේශ ආයෝජනයේ හැකිරීම, බලාපොරාත්තු කටිකරන්නක් වි තිබේ." සාප්‍ර විදේශ ආයෝජන සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ පවත්නා ප්‍රධාන බාධක කවරේ ද? (ලකුණු 05 ඩ.)
- (ii) ශ්‍රී ලංකා රජයේ රාජ්‍ය මූල්‍ය තත්ත්වයෙහි දක්නට ඇති ප්‍රධාන ව්‍යුහාත්මක දුර්වලතා සඳහන් කරන්න. (ලකුණු 05 ඩ.)
- (iii) ශ්‍රී ලංකාවේ මැත වර්ෂවල වෙළඳ යෙළා යෙළා නියය පුළුල් වෙමින් පැවතිමට බලපාන හේතු දක්වන්න. (ලකුණු 05 ඩ.)
- (iv) ශ්‍රී ලංකාවේ දිගු කාලීන ආර්ථික වෘද්ධිය කෙරෙහි අනිතකර ලෙස බලපෑ හැකි, ගෝලිය ආර්ථිකයේ වර්තමානයේ සිදු වන වෙනස්කම් කෙටියෙන් සඳහන් කරන්න. (ලකුණු 05 ඩ.)

01.	(1)	☒	(3)	(4)	(5)	26.	(1)	(2)	☒	(4)	(5)
02.	(1)	(2)	(3)	(4)	☒	27.	(1)	(2)	(3)	☒	(5)
03.	☒	(2)	(3)	(4)	(5)	28.	☒	(2)	(3)	(4)	(5)
04.	(1)	(2)	☒	(4)	(5)	29.	(1)	(2)	(3)	(4)	☒
05.	(1)	(2)	☒	(4)	(5)	30.	(1)	☒	(3)	(4)	(5)
06.	(1)	(2)	(3)	☒	(5)	31.	☒	(2)	(3)	(4)	(5)
07.	(1)	☒	(3)	(4)	(5)	32.	(1)	☒	(3)	(4)	(5)
08.	☒	(2)	(3)	(4)	(5)	33.	☒	(2)	(3)	(4)	(5)
09.	(1)	(2)	(3)	☒	(5)	34.	(1)	(2)	(3)	(4)	☒
10.	(1)	(2)	☒	(4)	(5)	35.	(1)	☒	(3)	(4)	(5)
11.	(1)	☒	(3)	(4)	(5)	36.	(1)	☒	(3)	(4)	(5)
12.	(1)	(2)	☒	(4)	(5)	37.	(1)	☒	(3)	(4)	(5)
13.	☒	(2)	(3)	(4)	(5)	38.	(1)	☒	(3)	(4)	(5)
14.	(1)	(2)	(3)	(4)	☒	39.	(1)	☒	(3)	(4)	(5)
15.	(1)	(2)	(3)	(4)	☒	40.	(1)	☒	(3)	(4)	(5)
16.	(1)	☒	(3)	(4)	(5)	41.	(1)	(2)	(3)	(4)	☒
17.	(1)	☒	(3)	(4)	(5)	42.	☒	(2)	(3)	(4)	(5)
18.	(1)	☒	(3)	(4)	(5)	43.	(1)	(2)	(3)	☒	(5)
19.	(1)	☒	(3)	(4)	(5)	44.	(1)	(2)	(3)	☒	(5)
20.	☒	(2)	(3)	(4)	(5)	45.	(1)	(2)	(3)	(4)	☒
21.	(1)	(2)	(3)	☒	(5)	46.	(1)	(2)	(3)	(4)	☒
22.	(1)	☒	(3)	(4)	(5)	47.	(1)	(2)	(3)	☒	(5)
23.	(1)	☒	(3)	(4)	(5)	48.	(1)	(2)	(3)	☒	(5)
24.	(1)	(2)	(3)	☒	(5)	49.	(1)	(2)	(3)	(4)	☒
25.	(1)	☒	(3)	(4)	(5)	50.	(1)	(2)	(3)	(4)	☒

"අ" උප කොටස

01. (i) ආර්ථික සම්පත්වල ප්‍රධාන ප්‍රජේද වන්නේ,

- + හුමිය නිදසුන - මත්ස්‍ය සම්පත්,
දිය ඇලි, ගංගා
- + ශ්‍රමය නිදසුන - දීවර යානුවක මසුන් අල්ලමින් ගතකළ කාලය
වැළැ ගොඩ දමන කමිකරුවන්ගේ කාලය
- + ප්‍රාග්ධනය නිදසුන - දුල් ආම්පත්න, පෝලර් යානු, වැක්වර්
- + ව්‍යවසායකත්වය නිදසුන - මත්ස්‍ය ආහාර අලෙවී කරන ආපන ගාලාවක් ආරම්භ කිරීම.
ගොඩනැගිලි සංකීර්ණයක් ඉදි කිරීම.

(ii)

නිදහස් වෙළඳපාල ආර්ථිකය	මධ්‍යගත සැලසුම් ආර්ථිකය
• සම්පත්වල පොද්ගලික අයිතිය	• සම්පත් පිළිබඳ ව රාජ්‍ය හිමිකාරීත්වය
• මිල යන්ත්‍රණය	• මධ්‍යගත සැලසුම් යන්ත්‍රණය
• තිරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය වික්න්දුණිය වීම. (Decentralized)	• තිරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය කේන්දුගත වීම. (Centralized)
• වෙළඳපාලට සහභාගී වන සියලු දෙනා ස්වාර්ථය මත උත්ස්වීරණය වී තිරණ ගැනීම. (Self interest)	• සම්පත් භාවිතය, නිෂ්පාදන සංපුනිය, නිෂ්පාදනය බෙදා හැරීම වැනි සියලු ම ප්‍රධාන තිරණ මධ්‍යම සැලසුම් මණ්ඩලය විසින් ගනු ලැබීම. / ඉහළ සාධනය (Social welfare)
• ලාභ වැඩිකර ගැනීම සඳහා නිෂ්පාදකයින් අතර දැඩි තරගකාරීන්ටයක් පැවතීම.	• තරගයක් නොමැති වීම.
• පොද්ගලික ව්‍යවසාය	• රාජ්‍ය ව්‍යවසාය
• ආණ්ඩුවේ කාර්යභාරය අනියයින් සිමින වීම.	• භාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනය, පරිභේදනය, බෙදාහැරීම වැනි ආර්ථිකයේ පැම අංශයක ම රාජ්‍ය මැදිහත් වීමක් දක්නට ලැබීම.
• සම්පත් උපයෝගනය කාර්යක්ෂම වීම.	• සම්පත් භාණ්ඩයක් හට ගැනීම. (අධි නිෂ්පාදනය හෝ උංන නිෂ්පාදනය)
• ආර්ථික නිදහස, දේපාල උපයා ගැනීමට සහ පවත්වා ගැනීමට ඇති නිදහස, රිකිය තෝරා ගැනීමේ නිදහස	• ආර්ථික නිදහස හා පාරිභේදික ස්වාධීපත්‍ය අභ්‍යන්තර වීම.
• පාරිභේදිකයින්ගේ අවශ්‍යතාව මත නිෂ්පාදනය සිදු වීම.	• මූලික අවශ්‍යතා පදනම් කරගෙන නිෂ්පාදනය කිරීම.
• සාර්ව ආර්ථික අයෝගිතාව	• සාර්ව ආර්ථික ස්ථානිකතාව
• ආදායම් සහ ධන ව්‍යාප්තියේ විෂමතා පැවතීම.	• ආදායම් සහ ධන ව්‍යාප්තිය සාධාරණ වීම.
• ද්‍රව්‍යාන්තමක සානුබල	• බලය පදනම් කරගත් සානුබල

(iii) + ආර්ථික විද්‍යාව තුළ ප්‍රාග්ධන සම්පතක් වශයෙන් මුදල් සැලකෙන්නේ නැතු.

- + ආර්ථික විද්‍යාවේ ප්‍රාග්ධනය යනුවෙන් අදහස් කරන්නේ, මිනිසා විසින් නිෂ්පාදනය කරන ලද නිෂ්පාදන ආධාරකයකි.
- + භාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා මෙම නිෂ්පාදන ආධාරක සූජ්‍රව ම දායක වේ.
- + එහෙත් මුදල් යොදා ගනිමින් භාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනය කළ තොගකි බැවින් මුදල්, නිෂ්පාදන සාධකයක් වශයෙන් නොසැලකේ.
- + ආර්ථික විද්‍යාවේ ප්‍රාග්ධනය යනුවෙන් අදහස් කෙරෙනුයේ මූර්ත වන්කම් ය. එනම් යන්ත්‍ර සූත්‍ර, මෙවලම්, ගොඩනැගිලි උපකරණ, ප්‍රවාහන උපකරණ, ඉඩම් සංවර්ධනය යනාදිය වේ. එහෙත් මුදල්, මූර්ත වන්කමක් නොව මූල්‍ය වත්කමක් වේ.

- + එබැවින් ප්‍රාග්ධනය අත්පත් කර ගැනීමේ මාධ්‍යයක් ලෙස මුදල් සැලකිය හැකි වේ.
- (iv) ව්‍යවසායකයා යනුවෙන් විස්තර කෙරෙන්නේ,
- + හාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා තුළිය, ගුම්ය සහ ප්‍රාග්ධනය වැනි අනිතුත් නිෂ්පාදන සාධක රස් කරමින්, සංවල කරමින්, නිෂ්පාදනය සංවිධානය කරන මානව සම්පත ලෙස
 - + උපාය මාර්ගික වැදගත්කමකින් යුත් ව්‍යාපාරික තීරණ ගනීමින් ව්‍යාපාරය මෙහෙය වීම.
 - + ව්‍යාපාරිකයා අප්‍රති හාණ්ඩ, නව නිෂ්පාදන ක්‍රම, නව ව්‍යාපාර සංවිධාන ක්‍රම, නව තාක්ෂණික ක්‍රම වැනි නව්‍යතාවන් / නාවෝන්පාදනයන් ව්‍යාපාරය පදනමකින් හඳුන්වාදීම.
 - + අවදානම දැරීම. එනම් ලාභ උපයාගත හැකි ද යන්න පිළිබඳ ව සහතිකයක් නොමැති වීම, මිහුගේ කාලය, ගුම්ය හා හැකියාව කුප කිරීම වෙනුවෙන් හිමිවන ප්‍රදානය ලාභ හෝ පාඩු විය හැකි වීම.
 - + වෙළඳපොල ආර්ථිකය රඳා පවත්නා ප්‍රධාන ස්ථානයක් වන්නේ පොදුගලික ව්‍යවසායයි. එබැවින් වෙළඳපොල ආර්ථිකයට ව්‍යවසායකයා අත්‍යවශ්‍ය වේ.
 - + සැම ආර්ථික පද්ධතියක් විසින් ම විසඳාගත යුතු මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්නයක් වන ක්‍රමක්, කොපමණ ප්‍රමාණයකින් නිෂ්පාදනය කරන්නේ ද යන්න වෙළඳපොල ආර්ථිකයක විසඳා ගැනීමේ දී ව්‍යවසායකයා මූලික කාර්යාලයක් ඉවු කරයි.
- හාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා නිෂ්පාදන සම්පත් සංවිධානය සහ සංවල කිරීම කරනුයේ ව්‍යවසායකයායි. තමා සතු අරමුදල් පවා අවදානමකට ලක් කරමින් ව්‍යාපාර ආරම්භ කිරීමට ව්‍යවසායකයා යොමු වෙයි.
- (v) වෙළඳපොල ආර්ථිකයේ සාර්ථකත්වය සඳහා අවශ්‍යයෙන් ම දේපොල අයිතිය පුරුෂීම තීරණාත්මක සාධකයක් වේ.
- + වෙළඳපොල ආර්ථිකය ජ්‍යාපිනකොට ඇත්තේ, පොදුගලික දේපොල, පොදුගලික ව්‍යවසාය, ස්වාර්ථය සහ තේරීමේ නිදහස යන ප්‍රධාන කරුණු මත ය. දේපොල අයිතිවාසිකම් යනුවෙන් අදහස් කරනුයේ, තමන් සතු දේපොල තම අහිමනය පරිදි හාවන කිරීමට පුද්ගලයන්ට සහ ආයතනවලට ඇති පුවිශේෂ අයිතිවාසිකමයි. වෙළඳපොල ක්‍රමය පවත්වාගෙන යා හැක්කේ දේපොල අයිතිවාසිකම් තහවුරුකොට තිබේ නම් පමණයි. නිදුසුනක් ලෙස තමන්ගේ අයිතින්න යම් පුද්ගලයෙකු විසින් පැහැර ගැනීමට ඉඩක් තිබේ නම් ගොවියෙක් තම තුළිය වගා කටයුත්තක් සඳහා යොමු නොකරයි. දේපොල අයිතිවාසිකම් පුරක්ෂිත නොවේ නම්, වෙළඳපොල ආර්ථිකයක හාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනය අතිශයින් ම සිම්ත වනු ඇත.
 - + වෙළඳාම සහ පුවමාරුව කාර්යාලය වීමට දේපොල හිමිකාරිත්වය සාපුරුව ම බලපායි. වෙළඳපොල ආර්ථික ක්‍රමයක පුවමාරුව සිදු වන්නේ, වෙළඳපොල ඔස්සේ ය. තිසියම් පුද්ගලයෙකුට තවත් පුද්ගලයෙකු සමග ස්වේච්ඡාවන් හාණ්ඩ හා සේවා පුවමාරු කර ගැනීම සඳහා දේපොල හිමිකාරිත්වය පිළිගැනීම්, එම හිමිකම ආරක්ෂා කිරීමත් අත්‍යවශ්‍ය වේ.
 - + වෙළඳපොල ආර්ථිකයක් තුළ සිටින පුරවැසියන්ට ප්‍රාග්ධනය ස්වරුපයෙන් තම දිනය සම්විච්චනය කර ගැනීමට සහ ආර්ථික වෘද්ධිය මායාමයට දායකවීමට නිශ්චිත දේපොල හිමිකාරිත්වයක් තිබේ නම් අත්‍යවශ්‍ය වේ. පුද්ගලයන්ගේ ඉතිරි කිරීම කිසිවකු විසින් අත්පත් කර ගනිතුයි මිනිසුන් සිතනවා නම්, මවුන් ඉතිරි කිරීම සඳහා පෙළඳීන්නේ නැත. ඒ සඳහා සානුබලයක් නොලැබේ.
 - + මතා ව නිරවචනය කරන ලද දේපොල හිමිකාරිත්ව ව්‍යුහයක් නොමැති වීට වෙළඳපොල අකාර්යක්ෂමතා හටගනු ඇත. විශේෂයෙන් ම ස්වභාවික සම්පත් පිළිබඳ ව දුකිය හැකි කරුණුක් වන්නේ, ඒවා සඳහා පොදුගලික දේපොල හිමිකාරිත්වයක් දක්නට නොතිබේ. එබැවින් එම සම්පත් කාර්යක්ෂම ව යොදා ගැනීමට පෙළවීමක් නොමැති හේසින් ඒවා අධි උපයෝගනයට පාතු වී විනාශ වී යාමට ඉඩ ඇත.

02. (i) නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වකුයක් යනු, යම් දෙන ලද අවස්ථාවක ආර්ථිකයේ සියලු ම නිෂ්පාදන සම්පත්, දෙන ලද කාක්ෂණ මට්ටමක් යටතේ, උපරිම කාර්යක්ෂමතාවකින් එනම් පුරුණ සේවා නිපුක්තිය සහ පුරුණ නිෂ්පාදනය සහිත ව, උපයෝගනය කරනු ලැබූ විට, කිසියම් භාණ්ඩ හෝ සේවාවන් දෙකකින් නිෂ්පාදනය කළ හැකි උපරිම භාණ්ඩ ප්‍රමාණය සහ ඒවායේ විවිධ ප්‍රයෝගන පෙන්වුම් කරන ලක්ෂණයන් එකිනොකට යා කොට අදිනු ලබන රේඛාවකි.

නිෂපාදන හැකියා වකුයක් ඇදීමේ දී හාටිත කෙරෙන උපලක්ජන වන්තේ,

- + අදාළ කාල පරිවිශේෂය තුළ පවත්නා සම්පත් සම්භාරය ප්‍රමාණය සහ ගුණාත්මක තත්ත්වය නොවෙනස් ව පැවතීම.
 - + තාක්ෂණය නොවෙනස් ව පැවතීම.
 - + සම්පත් කාරයෙකුම ලෙස නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය සඳහා උපයෝගනය කිරීම; එනම් ආර්ථිකයේ පූර්ණ දේශ්වා නිපුක්තිය යන පූර්ණ නිෂ්පාදනයක් නිළීම.
 - + හාංචි වර්ග දෙකක් පළමුන්ක් නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා සම්පත් හාවිත කිරීම.

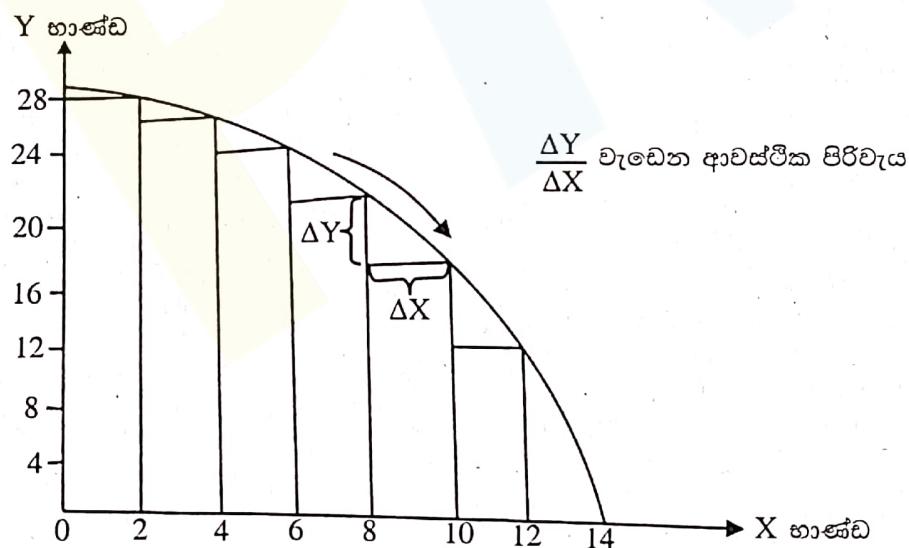
(කරුණකට ලකුණු 01 බැංක් උපරිම ලකුණු 04)

- (ii) නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වතුයක් පිටතට විතැන් වීමට සේතු

 - + නිෂ්පාදන සම්පූර්ණ ප්‍රසාරණය වීම. + එලඳායිතාව වර්ධනය වීම.
 - + නව කාක්ෂණ දියුණුව් + ව්‍යවසායකත්ව නිපුණතා වර්ධනය වීම. (ලක්ෂණ 02)

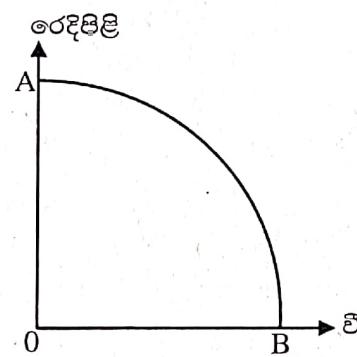
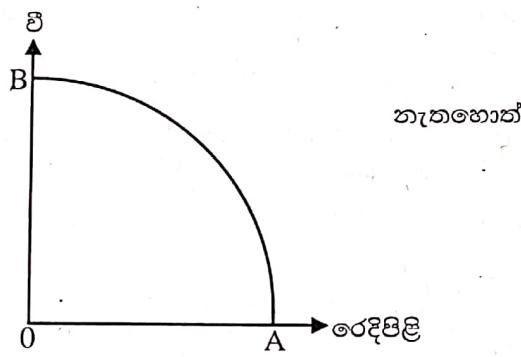
(iii) + වැඩිහිතා ආචැරීක පිරිවැය යනුවෙන් අදහස් කෙරෙන්නේ, නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වතුයක් මත එක් භාණ්ඩයක නිෂ්පාදනය සමාන ඒකකවලින් සුමයෙන් වැඩි කරන විට, ඒ සඳහා කැප කිරීමට සිදුවන අතින් භාණ්ඩයේ ප්‍රමාණය හෙවත් ආචැරීක පිරිවැය, සුමයෙන් ඉහළ නගින බවයි.

 - + එනම් ආර්ථිකයේ සියලු ම නිෂ්පාදන සම්පූර්ණ වශයෙන් උපයෝගනය කර ඇති විටක කිසියම් භාණ්ඩයක නිෂ්පාදනය වැඩි කිරීමට යාමේ දී ආචැරීක පිරිවැය ඉහළ නගින බවයි.
 - + වැඩිහිතා ආචැරීක පිරිවැය නිෂ්පාදන හැකියා වුවයේ හැඩිය මත පිළිබඳ වන්නේ, නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වතුය මූලයට අවන් හැඩියක් ගැනීමෙන්.

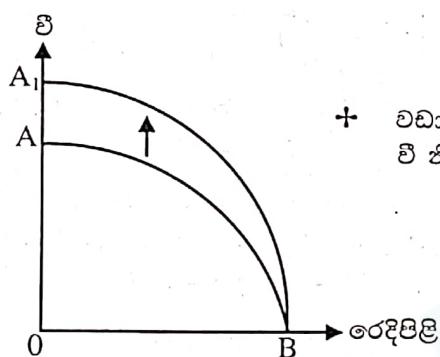

- + වැඩින ආච්ජරීක පිරිවැය තත්ත්වයක් පවතින විට, තිරස් අක්ෂයේ නිරුපණය කරනු ලබන X භාණ්ඩය සමාන ඒකකවලින් වැඩි කරන විට, නිෂ්පාදන හැකියා වකුයේ බැවුම ක්‍රම ක්‍රමයෙන් ඉහළ යයි. එනම් ආන්තික ආච්ජරීක පිරිවැය වැඩි වේ.

(iv)

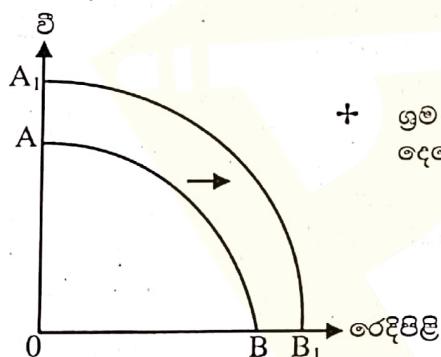

(අ)

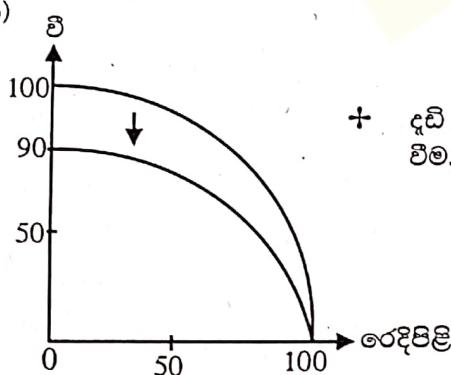
- + වඩාත් නොදු පොහොර වර්ගයක් අලුතින් භාවිත කිරීම, වී තිෂ්පාදනය ඉහළ යාමට හේතු වේ.

(ආ)

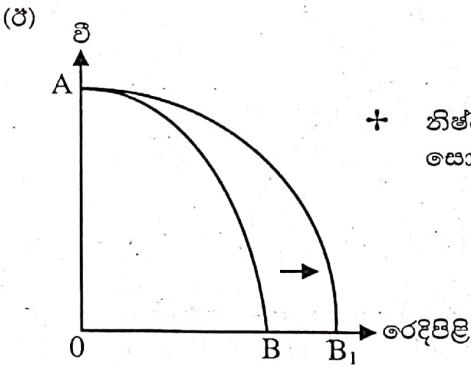

- + ග්‍රෑම ප්‍රමාණයේ විශාල ප්‍රසාරණයක් සිදුවීම හේතුවෙන් තිෂ්පාදන ක්ෂේත්‍ර දෙකෙහි ම වර්ධනයක් දක්නට ලැබේ.

(ඇ)

- + දුඩ් ඉඩෝරය හේතුවෙන් වගාකළ හැකි ගොඩැනීම ප්‍රමාණය 10% කින් අඩු වීම.

- + නිෂ්පාදන පිරිවැය අඩු කෙරෙන තුව තාක්ෂණයක් රෙදුපිළි කරමාත්තය තුළ සොයා ගැනීම; රෙදුපිළි නිෂ්පාදනයේ වර්ධනයක් ඇති විම.

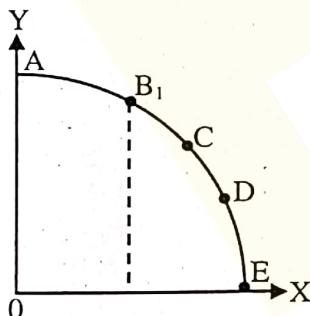
- (v) + නිෂ්පාදන කාර්යක්ෂමතාව යනුවෙන් අදහස් කෙරෙන්නේ, අවම නිෂ්පාදන පිරිවැයක් යටතේ අදාළ හාණ්ඩ හා සේවා සංයෝගනය නිෂ්පාදනය කිරීමයි. එනම් දෙන ලද යෙදවුම් ප්‍රමාණයකින් උපරිම නිමැවුමක් ලබා ගැනීම හෝ දෙන ලද නිමැවුමක් අවම යෙදවුම් ප්‍රමාණයකින් නිපදවීම හෝ මෙයින් අදහස් වේ.

+ නිෂ්පාදන කාර්යක්ෂමතාව සඳහා පූර්ණ සේවා නිපුත්තිය සහ පූර්ණ නිෂ්පාදනය අවශ්‍ය කෙරේ. එබැවින් එම තත්ත්වය යටතේ ආර්ථිකය සැමවිට ම නිෂ්පාදන හැකියා වකුය මත ලක්ෂ්‍යයක කටයුතු කරනු ඇත.

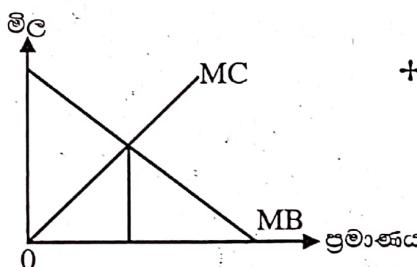
+ එනම් ආර්ථිකයට, වෙනත් හාණ්ඩයක නිෂ්පාදනය අඩු තොළොට කිසියම් හාණ්ඩයක නිෂ්පාදනය වැඩි කළ තොළැකි තත්ත්වයක් පවති නම්, එහි දී නිෂ්පාදන කාර්යක්ෂමතාව හට ගනී. මෙයින් දැක්වෙන්නේ ආර්ථිකය සැම විට ම නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වකුය මත පිහිටි ලක්ෂ්‍යයක කටයුතු කෙරෙන බව ය.

+ සම්පත් බෙදා වෙන් කිරීමේ කාර්යක්ෂමතාව යනුවෙන් අදහස් කෙරෙනුයේ සමාජයට වඩාත් අවශ්‍ය කෙරෙන හාණ්ඩ හා සේවා සංයෝගනය නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා ආර්ථිකයේ සම්පත් බෙදා වෙන් කළ යුතු බවයි.

+ මෙයින් අදහස් කෙරෙනුයේ, ආර්ථිකය නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වකුය මත ප්‍රශ්නයේ ලක්ෂ්‍යයක කටයුතු කරන බවයි. මෙම ප්‍රශ්නය තත්ත්වය ප්‍රශ්නයෙන් එක් එක් හාණ්ඩය නිෂ්පාදනය කිරීමේ ආත්මික පිරිවැය එම හාණ්ඩයේ මිලට සමාන වන විට දී ය. එනම් $MC = P$ වශයෙනි.

- + A, C, D, E නිෂ්පාදන කාර්යක්ෂමතාව
 - + B' සම්පත් බෙදා වෙත්කිරීමේ කාර්යක්ෂමතාව

$$+ P = MC$$

03. (i) පාරිභෝගික හාන්චියක ඉල්පුමේ මිල නම්තාව කිරීමය කෙරෙන සාධක වන්නේ,

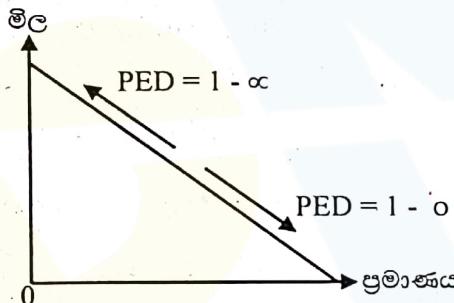
- + ආදේශන හාන්චිවල පූලබනාව
- + පාරිභෝගික ආදායමෙන් හාන්චිය සඳහා වැය කෙරෙන ප්‍රතිශතය
- + සලකා බලන හාන්චිය පූබේපහේගේ හාන්චියක් ද, තැන්තොත් අත්‍යවශ්‍ය හාන්චියක් ද යන්න
- + හාන්චිය නිර්වචනය කර ඇති ආකාරය - ආවරණය කෙරෙනුයේ පූල්ල් පරායයක් ද, පටු පරායයක් ද යන්න
- + හාන්චියේ හාවිත සංඛ්‍යාව එනම් ප්‍රයෝග්‍රන සංඛ්‍යාව
- + මිල වෙනස් වූ පසු ගත වී ඇති කාලය

(ii) + වමේ සිට දකුණට පහළට බැවුම් වන ඉල්පුම් වකුයක ලක්ෂ්‍ය මිල නම්තාව ගණනය කිරීම සඳහා පහත සඳහන් පූතුය හාවිත කෙරේ.

$$\text{PED} = \frac{\Delta Q_d}{\Delta P} \times \frac{P}{Q_d}$$

මෙම පූතුයයි $\frac{\Delta Q_d}{\Delta P}$ යන අයිතමයෙන් නිරුපයය කරනුයේ ඉල්පුම් වකුයයේ බැවුම් හෝ බැවුමේ පරස්පරයයි. රේඛීය ඉල්පුම් වකුයක් මත සැම ලක්ෂ්‍යයක ම බැවුම් හෝ බැවුමේ පරස්පරය ස්ථාවර, තොවෙනස් අයයක් ගනී. එබැවින් රේඛීය ඉල්පුම් වකුයක් මත, මිල ඉල්පුම් නම්තා සංගුණකයේ අය වෙනස් වන්නේ, ඉහත සඳහන් පූතුයයි දෙවන අයිතමයේ එනම් $\frac{P}{Q_d}$ හි අය වෙනස්වීම මත ය.

- + මේ අනුව, ඉල්පුම් වකුයයි ඉහළ මිල පරායයන් හි P හෙවත් මිල ඉහළ අයයක් ගන්නා බැවින්, ඉල්පුම් වකුය මත ඉහළට ගමන් කරන විට නම්තා සංගුණකය ඉහළ අයයක් ගනී.
- + ඉල්පුම් වකුයයේ පහළ මිල පරායයක දී P හෙවත් මිල පහළ අයයක් ගන්නා බැවින්, ඉල්පුම් වකුය මත පහළට ගමන් කරන විට නම්තා සංගුණකය පහළ අයයක් ගනී.

- (iii) + බෝතල් කළ ජලය 1.3 → පූබේපහේගේ හාන්චියකි.
 + කවිපි - 0.8 → බාල හාන්චියකි.
 + පාන් 0.5 → අත්‍යවශ්‍ය හාන්චියකි.
 + ජ්‍යෙගම දුරකථන 1.8 → පූබේපහේගේ හාන්චියකි.

$$(iv) (\text{අ}) \text{ බද්දට පෙර පාරිභෝගික අතිරික්තය} = (120 - 60) \times \frac{2000}{2} \\ = \text{රු. } 60000$$

$$\text{බද්දට පසු පාරිභෝගික අතිරික්තය} = (120 - 90) \times \frac{1000}{2} \\ = \text{රු. } 15000$$

$$\therefore \text{පාරිභෝගික අතිරික්තය අඩු වීම} = \text{රු. } 60000 - 15000 \\ = \underline{\underline{\text{රු. } 45000}}$$

$$(\text{ආ}) \text{ බද්දට පෙර නිෂ්පාදන අතිරික්තය} = \text{රු. } (60 - 0) \times \frac{2000}{2} \\ = \text{රු. } 60000$$

$$\text{බද්දට පසු නිෂ්පාදන අතිරික්තය} = \text{රු. } (30 - 0) + \frac{1000}{2} \\ = \text{රු. } 15000$$

$$\therefore \text{නිෂ්පාදන අතිරික්තය අඩු වීම} = 60000 - 15000 \\ = \underline{\underline{\text{රු. } 45000}}$$

$$\begin{aligned}
 \text{(ඉ) ඒකකයක බදු ප්‍රමාණය} &= රු. 60 \\
 \text{අදාළ විකුණුම් ප්‍රමාණය} &= ඒකක 1000 \\
 \therefore \text{බද්ද නිසා රුපයට ලැබෙන බදු අයහාරය} &= රු. 60 \times 1000 \\
 &= \underline{\underline{\text{රු. 60 000}}}
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 \text{(ඊ) බද්ද නිසා ආර්ථිකයට අහිමිවන ප්‍රමාණය} &= (90 - 30) \times \frac{1000}{2} \\
 \text{(Dead weight loss)} &= \underline{\underline{\text{රු. 30 000}}}
 \end{aligned}$$

04. (i) + "හිනවන එලදාව" යනුවෙන් අදහස් කෙරෙනුයේ, කෙරිකාලීන තිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේ දී ස්ථාවර යෙදුම්ක් සමග මිශ්‍ර කරමින් විවෘත යෙදුම් වැඩි වශයෙන් හාවත කරන විට, විවෘත යෙදුම් ආන්තික තිෂ්පාදනය සහ සාමාන්‍ය තිෂ්පාදනය යන දෙක ම එක්තරා අවස්ථාවකට පසු අඩුවීමට පතන් ගැනීම හිනවන එලදාවයි. හිනවන එලදාව කෙටි කාලීන තිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේ දී දක්නට ලැබේ.
- + අඩුවන පරිමාණුතුල එල දිගු කාලයේ දී ක්‍රියාත්මක වේ. එනම් දිගුකාලීන තිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේ දී සියලු ම යෙදුම් වැඩිකළ ප්‍රතිශතයට වඩා, අඩු ප්‍රතිශතාත්මක වේයකින් නිමැවුම වැඩි වන විට, එය අඩුවන පරිමාණුතුල එල ලෙස හැඳින්වේ.
- (ii) + ආන්තික පිරිවැය ලෙස සැලකෙන්නේ, නිමැවුම අතිරේක ඒකකයකින් වැඩි කරන විට මූල පිරිවැයට එකතු වන ප්‍රමාණයයි.

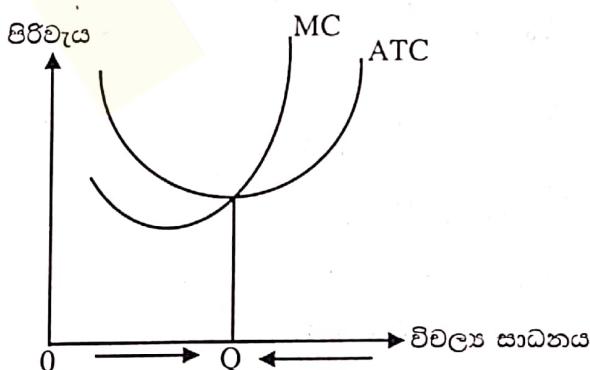
$$\text{එනම් } MC = \frac{\Delta TC}{\Delta Q}$$

සාමාන්‍ය මූල පිරිවැය යනුවෙන් දක්වන්නේ, සාමාන්‍ය විවෘත පිරිවැය සහ සාමාන්‍ය ස්ථාවර පිරිවැය යන පිරිවැය සරවක දෙකෙහි එකතුවයි. නැතහෙත් මූල පිරිවැය නිමැවුම් ඒකක ප්‍රමාණයෙන් බෙදුවිට ලැබෙන අගයයි.

$$ATC = AFC + AVC$$

$$ATC = \frac{TC}{Q}$$

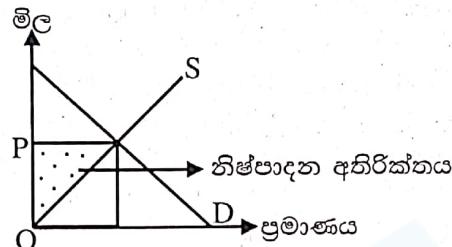
- + ආන්තික පිරිවැය, සාමාන්‍ය මූල පිරිවැයට වඩා අඩු අගයක් ගන්නා විට, සාමාන්‍ය මූල පිරිවැය පහළ බහුමින් පවතී.
- + ආන්තික පිරිවැය, සාමාන්‍ය මූල පිරිවැයට වඩා වැඩි අගයක් ගන්නා විට, සාමාන්‍ය මූල පිරිවැය ඉහළ නගීමින් පවතී.
- + සාමාන්‍ය මූල පිරිවැය වකුයෙහි අවම ලක්ෂණයේ දී ආන්තික පිරිවැය වකුය සාමාන්‍ය මූල පිරිවැය ජ්‍යේදනය කරමින් ගමන් කරයි.

(iii) නිෂ්පාදන අතිරික්තය

කිසියම් හාන්චයක වෙළඳපොල මිලෙන්, එම හාන්චයේ අවම සැපයුම් මිල / ආන්තික පිරිවැය හෙවත් එම හාන්චය නිෂ්පාදනය කිරීමේ ආවස්ථික පිරිවැය අඩු කළ විට ලැබෙන අගය නිෂ්පාදන අතිරික්තය ලෙස සැලකේ. හාන්චයේ මිල, එහි ආන්තික පිරිවැය ඉක්මවා යන විට නිෂ්පාදන අතිරික්තයක් උපයා ගනී.

නිෂ්පාදන අතිරික්තය ගණනය කිරීම සඳහා පහත සඳහන් සූත්‍රය ද විකල්ප ක්‍රමයක් ලෙස හාවිත කළ හැකි ය.
නිෂ්පාදන අතිරික්තය = මුළු අයහාරය - මුළු විවලා පිරිවැය

ආර්ථික ලාභය

නිෂ්පාදන ආයතනයක මුළු අයහාරයෙන් නිෂ්පාදනයේ ආවස්ථික පිරිවැය අඩු කළ විට ලැබෙන ප්‍රමාණය ආර්ථික ලාභය ලෙස සැලකේ. නිෂ්පාදන ආයතනයෙහි ආවස්ථික පිරිවැය යනු සැපු පිරිවැය සහ ආරෝපිත පිරිවැය යන දෙකෙහි ම එකතුවයි.

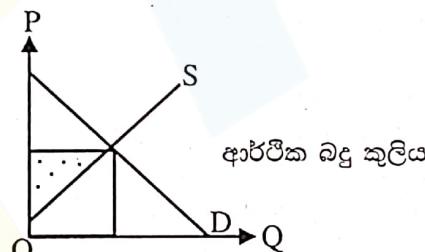
එනම් ආර්ථික ලාභය යනු මුළු අයහාරයෙන්, මුළු විවලා පිරිවැය සහ මුළු ස්ථාවර පිරිවැය යන සංරවක දෙකෙන් සමන්විත මුළු පිරිවැය අඩුකළ විට ලැබෙන අගයයි.

$$+ \text{ ආර්ථික ලාභය } = \text{ මුළු අයහාරය } - (\text{සැපු පිරිවැය } + \text{ ආරෝපිත පිරිවැය})$$

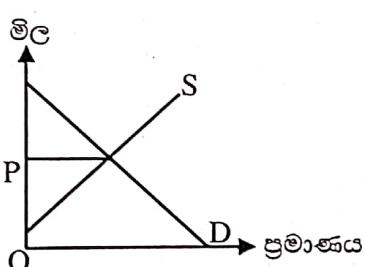
ආර්ථික බදු කුලිය

ආර්ථික බදුකුලිය යනු කිසියම් නිෂ්පාදන සාධකයක නිශ්චිත වෛද්‍ය මුදල මත ප්‍රමාණයක් ප්‍රවාන සඳහා, මහු පොළඳවා ගැනීමට අවශ්‍ය කරන මුදල් ප්‍රමාණයට වඩා වැඩිපුර ලැබෙන ප්‍රමාණයයි. පවත්නා හාවිතයෙහි රඳවා ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය කරන මුදල් ප්‍රමාණය එම සාධකයෙහි ආවස්ථික පිරිවැය වේ.

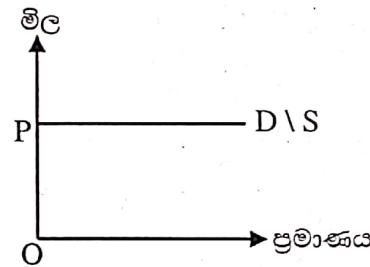
එනම් ආර්ථික බදු කුලිය යනු කිසියම් නිෂ්පාදන සාධකයක් එහි සංක්‍රම ඉපැයිම ඉක්මවා උපයා ගනු ලබන මුදල් ප්‍රමාණය වේ.

(iv) + පුරුණ තරගකාරී කරමාන්තයක සිටින නිෂ්පාදන ආයතන මිල ගනුවේ වෙති. (Price Takers) මිල ගනුවේ එක් ලෙස හදුන්වන්නේ, මවුන්ට වෙළඳපොල මිල කෙරෙහි බලපෑමක් කළ තොහැනි නිසාත්, වෙළඳපොලෙහි පවත්නා මිල ම අය කරමින් කටයුතු කරන නිසාත් ය.

* වෙළඳපොල මිල

* ආයතනයක මිල

- + පුරුණ තරගකාරී ආයතනයක් මිල ගැනුවෙකු වීමට බලපාන ප්‍රධාන හේතුව වන්නේ, ඔවුන් මුළු වෙළඳපොල නිමැවුමෙන් අතිශයින් කුඩා ප්‍රමාණයක් පමණක් නිපැවීමත්, නිෂ්පාදන ආයතන විසින් අය කරනු ලබන මිල පිළිබඳ ව ගැනුම්කරුවන්ට පුරුණ තොරතුරු නිවේමත් නිසා ය.
- + මෙම තත්ත්වය තුළ කිසියම් ආයතනයක් පවත්නා වෙළඳපොල මිලට වඩා වැඩි මිලක් අය කිරීමට කටයුතු කරනු ලැබුවහොත්, කිසිදු ගැනුම්කරුවෙකු මෙම ආයතනයෙන් භාණ්ඩ මිල දී තොගනී. මක්නිසා ද යත්, ඒ ඒ භා සාමාන වූ භාණ්ඩ ම වෙළඳපොලේ දී වෙනත් ආයතන වෙතින් පවත්නා වෙළඳපොල මිලට ම ලබා ගත හැකි බව ගැනුම්කරුවන් විසින් දන්නා බැවෙනි.
- + එලස ම කිසියම් ආයතනයක් පවත්නා වෙළඳපොල මිලට වඩා අඩු මිලක් අය කරනු ලැබුවහොත්, ඔහුට විශාල ගැනුම්කරුවන් පිරියක් හිමිකර ගත හැකි වනු ඇතත්, ඒ මගින් ඔහුගේ ලාභය වැඩිකර ගත හැකි තොවේ. එයට හේතු වන්නේ, ඔහුගේ මුළු නිමැවුම පවත්නා වෙළඳපොල මිලට ම විකුණා ගත හැකි වන නිසා ය. එබැවින් පවත්නා වෙළඳපොල මිල යටතේ, කටයුතු කිරීමෙන් අත්කර ගන්නා ප්‍රතිඵලයට වඩා භාදු ප්‍රතිඵලයක් වෙනත් මිලක් යටතේ ලබාගත තොගැකි ය. එබැවින් ආයතනය මිල ගනුවෙක් ලෙස ම කටයුතු කරයි.

(v) (අ) වෙළඳපොල මිල රු. 160 යටතේ ලාභය = රු.ප 2 400/=

$$\begin{aligned} \text{ලාභය} &= \text{මුළු අයභාරය} - \text{මුළු පිරිවැය} \\ \text{මුළු අයභාරය} &= \text{මිල} \times \text{ප්‍රමාණය} \\ \text{රු. } 6\,400 &= 160 \times 40 \\ \text{මුළු පිරිවැය} &= \text{සාමාන්‍ය මුළු පිරිවැය} \times \text{ප්‍රමාණය} \\ \text{රු. } 4\,000 &= 100 \times 40 \\ \therefore \text{ලාභය} &= 6\,400 - 4\,000 \\ \text{ලාභය} &= \underline{\underline{\text{රු. } 2\,400}} \end{aligned}$$

(ආ) ආයතනය නිෂ්පාදනය අත්හිටුවීමට තිරණය කරන මිල වන්නේ, අවම සාමාන්‍ය විවල්‍ය පිරිවැයයි. එනම් රු. 40 කි.

05. (i) එකතු කළ අයය

- + කිසියම් නිෂ්පාදන කටයුත්ක එකතු කළ අයය ලෙස දක්වෙන්නේ මුළු නිමැවුමේ වටිනාකමෙන් එම නිමැවුම් නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා වෙනත් නිෂ්පාදකයින්ගෙන් මිල දී ගන් යෙදුවුම්වල වටිනාකම අඩු කළ විට ලැබෙන අයය වේ.
 - * එකතු කළ අයය = මුළු වටිනාකම - යෙදුවුම්වල වටිනාකම
- + එක් එක් ආයතනය විසින් නිෂ්පාදනයට කරනු ලබන දායකත්වය, එකතු කළ අයය මිනුම් කරයි. මෙලස සියලු ම නිෂ්පාදන ත්‍රියාකාරකම්වල එකතු කළ අයයන් එකතු කළ විට, එම ආර්ථිකයේ මුළු නිමැවුම් අයය ඇශ්‍යතමීන්තු කළ හැකි ය. මුළු නිමැවුම පිළිබඳ මෙම මිනුම "දළ එකතු කළ අයය" ලෙස නම කෙරේ. නිමැවුමේ වටිනාකම ඇශ්‍යයෙහි දී ඇතිවිය හැකි ද්වී ගණන / බහු ගණන දෝෂය එකතු කළ අයය මගින් මිනුම් කිරීමෙන් බැහැර වේ.

එකතු කළ අයය ගණනය කරන ආකාරය

- + නිෂ්පාදන ත්‍රියාවලියක අදියර කිහිපයක් දක්නට ලැබේ. මෙම එක් එක් අදියර, විවිධ නිෂ්පාදන ආයතන විසින් මෙහෙයවනු ලැබේ. එහි දී එක් එක් ආයතනය තම නිමැවුම බිජිකිරීම සඳහා වෙනත් ආයතනවලින් යෙදුවුම් මිල දී ගනී. එක් එක් අදියරේ දී බිජිවන එකතු කළ අයයන්, නිමැවුමේ වටිනාකමින් අතරමැදි යෙදුවුම්වල වටිනාකම අඩු කිරීමෙන් ගණනය කිරීමට හැකි වේ.

• නිදසුන් - කමිස නිෂ්පාදනය

නිෂ්පාදන ත්‍රියාවලිය සඳහා අදියර කිහිපයක් ඇත. එනම්,

- කපු වගා කිරීම.
- රේදී නිෂ්පාදනය
- ප්‍රවාහනය කිරීම.
- තුළ් සකස් කිරීම.
- කමිස මැසිම.
- වෙළඳපොලේ කමිස අලවි කිරීම.

එක් එක් අදියරේ දී එකතු කළ අගයන් බිජිවත ආකාරය පහත දක්වෙන වගුව මගින් පෙන්වුම් කෙරේ.

නිෂ්පාදන ආයතනය	නිමැවුම් වටිනාකම	අතරමැදී යෙදවුම්වල වටිනාකම	එකතු කළ අගය
• කපු වගා කරන ගොවීයා	150	00	150
• රේ පිළි නිෂ්පාදකයා	450	150	300
• කමිස නිෂ්පාදකයා	850	450	400
• සිල්ලර වෙළෙන්දා	1 000	850	150
• එකතු කළ අගය			1 000
• අවසාන නිමැවුම් වටිනාකම			1 000

- + මෙහි දී පළමු ආයතනය වන කපු නිෂ්පාදකයාගේ මුළු වටිනාකම එකතු කළ අගයට එකතු වේ. මන්ද යත් මහුගේ අතරමැදී යෙදවුම් නොමැති බැවිනි.

(ii) සමාභාර ආදායමේ ප්‍රධාන සංරචක

- සේවක ආදායම් - රාජ්‍ය සහ පෝද්ගලික
- බදු කුලී
- ගුද්ධ පොලිය
- සමාගමික ලාභ
- සමාගමික නොවන ව්‍යාපාරික ලාභ
- ස්වයං රකියා නියුත්තිකයන්ගේ සහ වෘත්තිකයන්ගේ ආදායම / මිණු ආදායම

- (iii) (අ) විදේශගත නිෂ්පාදනයන් ඇතුළත් නොකෙරේ. දේශ සිමාවෙන් පිටත සිදු වූ නිෂ්පාදනයක් බැවින් දළ දේශීය නිෂ්පාදනයට ඇතුළත් නොකෙරේ.

(ආ) සිසිල් බිම කමිෂල - ඇතුළත් කෙරේ. ප්‍රාග්ධන භාණ්ඩයක් බිමි කිරීම එලදායී ආරථික ක්‍රියාකාරකමකි. එබැවින් එය දළ දේශීය නිෂ්පාදනයට ඇතුළත් නොකෙරේ.

(ඉ) කොටස මිල දී ගැනීම - ඇතුළත් නොකෙරේ. මූල්‍ය පත්‍රිකාවල සිදු කරනු ලබන ආයෝජන ජාතික ගිණුම්කරණයේ දී එලදායී ආරථික ක්‍රියාවලියක් ලෙස නොසැලකේ. එබැවින් දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයට ඇතුළත් නොකෙරේ.

(ඊ) ඇතුළත් කෙරේ. තොග සමුව්වනය එනම් පරිලේඛන තොග ආයෝජන සංරචකයකි. එබැවින් දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයට ඇතුළත් කෙරේ.

(iv) ජාතික ආදායමේ සමතුලිත මට්ටම

$$Y = C + I + G + NX$$

$$Y = 500 + 0.8y + 1 250 + 1 000 + (250)$$

$$Y = 0.8y = 2 500$$

$$0.2y = 2 500$$

$$C = 500 + 0.8y$$

$$I = 1 250$$

$$G = 1 000$$

$$NX = -250$$

$$Y = \frac{25 000}{0.2}$$

$$\underline{\underline{Y = 12 500}}$$

(v) (අ) වැය කළ හැකි ජාතික ආදායම

$$Yd = Y - NT$$

$$BD = G - T = -40$$

$$\therefore T = G - 40 = 250 - 40 = 210$$

$$Yd = Y - t$$

$$Yd = 1 000 - 210$$

$$Yd = \underline{\underline{790}}$$

$$NT = ගුද්ධ බදු$$

$$G = 250$$

$$BD = -40$$

$$BD = G - T$$

$$BD = 250 - T$$

$$T = 250 - 40$$

$$T = 210$$

$$BD = අයවැය හිගය$$

(ආ) ආයෝජන වටිනාකම

$$Y = C + I + G + NX$$

$$Y - I = C + G + NX$$

$$I = Y - (C + G + NX)$$

$$I = 1000 - (500 + 250 + 100)$$

$$I = 1000 - 850$$

$$\underline{I = 150}$$

$$\text{ආයෝජන වියදම} = \underline{\text{රු.150}}$$

විකල්ප පිළිතුර

$$I + G + X = S + T + M$$

$$I = S + (T - G) + (M - X)$$

$$* S = yd - C$$

$$290 = 790 - 500$$

$$* T - G = BD$$

$$210 - 250 = - 40$$

$$* NX = X - M$$

$$NX = -100$$

$$\therefore I = S + (T + G) + (NX)$$

$$I = 290 + (-40) + (-100)$$

$$I = 290 - 140$$

$$\underline{I = 150}$$

$$\text{ආයෝජන වියදම} = \underline{\text{රු.150}}$$

"ආ)" උප කොටස

06. (i) විනිමය සම්කරණය යනු නිරවචනය කරන ආකාරයෙන් ම පූර්ණ සත්‍ය ප්‍රකාශනයකි. එය සම්කරණයක් නොව, අනන්තතාවකි. විනිමය සම්කරණ $MV = PT$ ලෙස දක්විය හැකි වේ.

$$M = \text{මුදල් සැපුම්}$$

$$V = \text{සංසරණ ප්‍රවේගය}$$

$$P = \text{මිල}$$

$$T = \text{ගනුදෙනු සංඛ්‍යාව}$$

මෙම සම්කරණයෙහි MV යනු මුදල් විසින් ඉවුකරන ලද ගනුදෙනුවල වටිනාකමයි. PT යනු ආර්ථිකයේ මුළු ගනුදෙනුවල වටිනාකම වේ. ඒ අනුව ඇත්ත වශයෙන් ම $MV = PT$ විය යුතු වේ.

මුදල් ප්‍රමාණවාදය යනු විනිමය සම්කරණය පදනම් කර ගනීමින් මිල මට්ටම් හැසිරීම පිළිබඳ ව ඉදිරිපත් කරනු ලබන න්‍යායකි. මුදල් තොගය වෙනස්වීමත්, මිල මට්ටම වෙනස්වීමත් අතර සාපුරු සම්බන්ධතාවක් ඇතිව මෙම න්‍යාය පෙන්වා දෙනු ලැබේ.

න්‍යායක් ගොඩ නැංවීම සඳහා උපකල්පන අවශ්‍ය වේ. විනිමය සම්කරණය තුළ ඇතැම් විවෘතයන්ගේ හැසිරීම පිළිබඳ මෙම න්‍යාය උපකල්පන ඉදිරිපත් කරයි.

* සංසරණ ප්‍රවේගය (V) සහ ගනුදෙනු ප්‍රමාණය (T) බොහෝ සේයින් තොවනස් ව පවති යැයි උපකල්පනය කොට, මුදල් තොගයට (M) සමානුපාතික ව මිල මට්ටම (P) වෙනස්වන බව මුදල් ප්‍රමාණවාදය ප්‍රකාශ කරයි.

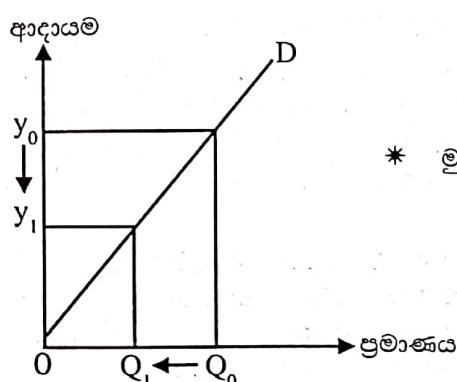
මෙම අනුව විනිමය සම්කරණය පූර්ණ සත්‍යයක් වන අතර, මුදල් ප්‍රමාණවාදය යනු විනිමය සම්කරණය මත ගොඩන්වන ලද න්‍යායකි. උපකල්පනවල නිරවද්‍යතාව මත එම න්‍යායේ වලංගුණාවය රඳා පවතී.

- (ii) ශ්‍රී ලංකාවේ ජ්‍යෙනිම් මීතුමක් ලෙස මෙතෙක් හාටිත වූයේ කොළඹ පාරිභෝගික මිල දරුණකයයි. එහෙත් එහි පැවති නොයෙකුත් සීමා සහ අඩුපාඩා නිසා 2013 වර්ෂයේදී ජාතික පාරිභෝගික මිල දරුණකය සකස් කරන ලදී. ජාතික පාරිභෝගික මිල දරුණකයේ වාසි
- + ජාතික පාරිභෝගික මිල දරුණකය ඉතා පුළුල් තුළෝලිය පුද්ගලයක් ආවරණය කරයි. ශ්‍රී ලංකාවේ පලාත් තවය ම ආවරණය කරමින් මිල ගණන් එකතු කරගනු ලබන අතර, කොළඹ පාරිභෝගික මිල දරුණකය, කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයට පමණක් සීමා විය.
 - + කොළඹ පාරිභෝගික මිල දරුණකය 2006 / 2007 වර්ෂය පදනම් කර ගත් අතර, ජාතික පාරිභෝගික මිල දරුණකය ඉතා මැති කාලීන පදනම් වර්ෂයක් හාටිත කරයි. එනම් ජාතික පාරිභෝගික මිල දරුණකයේ පදනම 2013 වර්ෂයයි.
 - + ජාතික පාරිභෝගික මිල දරුණකයේ බර තැබීම වඩාත් තාත්ත්වික වේ. කොළඹ පාරිභෝගික මිල දරුණකයෙහි බර තැබීම සකස් කරගනු ලැබුවේ, කොළඹ නාගරික පුද්ගලයේ කුටුම්භවල මුළු වියදමට සාපේක්ෂ වශයෙනි. එහෙත් ජාතික මිල දරුණකය බර තැබීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ සියලු ම කුටුම්භවල මුළු වියදම සාපේක්ෂ වශයෙන් පදනම් කරගනු ලැබේය.
 - + ජාතික පාරිභෝගික මිල දරුණකය, පාරිභෝගික තැකිරීම පිළිබඳ පුළුල් නියෝජනයක් සපයයි. ජාතික පාරිභෝගික මිල දරුණකය සකස් කරගනුයේ 2012 / 13 වර්ෂය තුළ මුළු දිවයින ම නියෝජනය කරමින් තොරාගනු ලැබු නියැදියක් පදනම් කර ගනිමිනි.
 - + පරිභෝජන රටාව හඳුනා ගැනීමේදී වර්ෂයක් මුළුල්ලේ මුළු රටේ ම පරිභෝජන වියදම් අධ්‍යයනය කරනු ලැබු නිසා, නව දරුණකයට වාරික වෙනසකම් මැනවීන් හඳුනා ගැනීමට ඉඩ සැලසී ඇත.
 - + දරුණකය සඳහා පදනම් කරගත්, පාරිභෝජන පැස (basket) විභාල ය. කාණ්ඩා 12කට අයන් හාණ්ඩා ගණ 105ක් ඇතුළත් වේ. කොළඹ පාරිභෝගික මිල දරුණකය පදනම් වූයේ කාණ්ඩා 10කට අදාළ හාණ්ඩා ගණ 95ක් මත ය.
 - + මත්පැන්, දුම්කොළ සහ මත්දුව්‍ය සඳහා කරනු ලබන වියදම් ද සැලකිල්ලට ගනිමින් වඩාත් තාත්ත්වික පදනමකින් පරිභෝජන වියදම් මෙම ජාතික පාරිභෝගික මිල දරුණකය තුළ මගින් හඳුනාගෙන ඇති. කොළඹ පාරිභෝගික මිල දරුණකය තුළ මත්පැන්, දුම්කොළ සහ මත් දුව්‍ය සඳහා කරනු ලබන වියදම් අත්හැර දමා තිබුණි.

(iii) මිනිස් මුදල් ලෙස තබා ගැනීමට හේතුවන ප්‍රධාන සාධක 3ක් ඇත. එනම්,

- * ගනුදෙනු වේතනාව
- * ආරක්ෂණ වේතනාව
- * සම්පේක්ෂණ වේතනාව

ආදායම මට්ටම සහ මුදල් ගේ සඳහා පවත්නා ඉල්ලුම අතර අනුලෝධ ස්ම්බන්ධතාවක් පවතී. එනම්, ආදායම ගහළ යන විට මුදල් ගේ සඳහා ඉල්ලුම ද වැඩිවන අතර, ආදායම පහළ යන විට මුදල් ගේ සඳහා ඉල්ලුම ද පහළ බවයි.

* මුදල් ඉල්ලුම = ආදායමේ අනුලෝධ ශ්‍රීතයකි.

$$Qdm = f(y)$$

$$(Tr + pr)$$

$$(iv) (a) \text{මුදල් සැපයුම } M = 3600$$

$$\text{මුළු බැංකු තැන්පත } D = 3200$$

$$\text{සංචිත අනුපාතය } SRR = 10\%$$

මුදල් තොගය

$$\text{මුදල් ගුණකය} = \frac{\text{මුදල් තොගය}}{\text{අධි බලැති මුදල් (පදනම් මුදල්)}}$$

$$m_m = \frac{M}{H}$$

$$\text{මුදල් තොගය (M)} = 3600$$

$$\text{අධි බලැති මුදල්} = C_p + C_b$$

$$C_p = \text{මහජනයා අතැති මුදල්}$$

$$C_b = \text{වාණිජ බැංකු සතු මුදල්}$$

$$m_m = \text{මුදල් ගුණකය}$$

$$+ \quad \text{මහජනයා අතැති මුදල්} = \text{මුදල් සැපයුම - බැංකු තැන්පත}$$

$$C_p = M - D$$

$$400 = 3600 - 3200$$

$$+ \quad \text{වාණිජ බැංකු සතු මුදල්} = \text{බැංකු තැන්පත} \times \text{සංචිත අනුපාතය}$$

$$C_b = D \times SR$$

$$320 = 3200 \times 10\%$$

$$\text{අධි බලැති මුදල් ප්‍රමාණය (H)} = 400 + 320 \\ = 720$$

$$\therefore \text{මුදල් ගුණකය} = \frac{M}{mm} = \frac{3600}{720} = 5$$

$$\text{මුදල් ගුණකය} = \underline{\underline{5}}$$

$$(a) \text{මෙම ආර්ථිකයේ මුදල් සැපයුමේ අඩු විම} = 100m_m$$

$$mm = \frac{M}{H}$$

$$H = \frac{M}{mm}$$

$$\text{මුදල් සැපයුමේ වෙනස්වීම්} \Delta m = 100$$

$$\text{මුදල් ගුණකය} mm = 5$$

$$\therefore \text{අධි බලැති මුදල් H} = \frac{100}{5} = 20$$

මෙම අනුව අධි බලැති මුදල් තොගය මිලියන 20ක්න් අඩු කළ විට මුදල් සැපයුම රු. මි. 100 කින් අඩුවනු ඇත.

(v) ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව වෙළෙඳපොල පොලී අනුපාතිකයන් පාලනය කිරීම සඳහා නිත්‍ය පොලී අනුපාතික කොරෝඩ් මෙහෙයුවයි.

+ අන්තර් බැංකු ඒක්ස්පෙෂන ගෙය අරමුදල් වෙළෙඳපොල සංචිතය වී ඇත්තේ වාණිජ බැංකුවලට ඉතා කෙටිකාලීන ව මුහුණදීමට සිදුවන ද්‍රව්‍යීලතා අවශ්‍යතා සහ සංචිත උග්‍රන්තා සපුරාලීම සඳහා ය. එසේ ම මෙම වෙළෙඳපොලෙහි හටගන්නා පොලී අනුපාතික වෙනස්වීම් ඉතා ඉක්මණීන් මුදල් වෙළෙඳපොලේ අනික්ත් පොලී අනුපාතික කෙරෙහි බලපෑම් ඇති කරයි. එබැවින් මෙම වෙළෙඳපොලේ පොලී අනුපාතිකයන්ගේ අභිතකර උච්චාවනයන් ව්‍යුත්වා කුම්වත් ව සහ ස්ථාවරව පවත්වා ගැනීමට මහ බැංකුව කටයුතු කරයි.

+ මෙම සඳහා මහ බැංකුව යොදාගෙන ඇති කුම්වේදය වන්නේ ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික යටතේ නිත්‍ය තැන්පත පහසුකම් සහ නිත්‍ය ගෙය පහසුකම් සැපයීමයි. ඒක්ස්පෙෂන ගෙය අරමුදල් වෙළෙඳපොලේ පොලී අනුපාතිකයන්ගේ ඉහළ සහ පහළ අගයන් කිරීමය කරනු ලබන්නේ, පිළිවෙළින් මහ බැංකුවේ නිත්‍ය ගෙය පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය තැන්පත පහසුකම් අනුපාතික මගිනි.

+ ඒක්සන සය අරමුදල් වෙළඳපොලේ දුවකිලතා හිගයක් නියා පොලී අනුපාතික ඉහළ යාමේ ප්‍රචණනාවක් හැරගන්නා විට මහ බැංකුව විසින් නිත්‍ය සායන පහසුකම් අනුපාතිකය යටතේ, සය යැපයීම මගින් පොලී අනුපාතිකය ඉහළ යාමේ ප්‍රචණනා වැළකී යනු ඇත.

+ එලෙස ම ඒක්සන සය අරමුදල් වෙළඳපොලේහි අධි දුවකිල තත්ත්වයන් ඇති වී පොලී අනුපාතික පහළ වැළැමේ ප්‍රචණනාවක් ඇති වූ විට, මහ බැංකුව නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය යටතේ අතිරික්ත දුවකිලතා ඉලුළම් කරනු ලබන අතර, ඒ මගින් පොලී අනුපාතික පහළ වැළැමේ නැඹුරුව වැළකී යනු ඇත.

07. (i) + බාහිරතා දිනාත්මක හෝ සානාත්මක හෝ කවර ස්වරුපයෙන් ගනු ලැබුවන්, ඒවායෙහි ප්‍රතිඵලය වන්නේ, සමාජ පිරිවැය සහ පොද්ගලික පිරිවැය අතර මෙන් ම සමාජ ප්‍රතිලාභ සහ පොද්ගලික ප්‍රතිලාභ අතර නොගැළපිමක් ඇති කිරීමයි. එහි ප්‍රතිඵලයක් වන්නේ, කිසියම් භාණ්ඩයක් වෙළඳපොල තුළ සමාජයිය වශයෙන් ප්‍රශස්ථා ප්‍රමාණයට වඩා අඩුවෙන් හෝ වැඩියෙන් නිෂ්පාදනය කිරීමයි. නොඅස්සේ නම් සමාජයිය වශයෙන් ප්‍රශස්ථා ප්‍රමාණයට වඩා වැඩියෙන් හෝ අඩුවෙන් නිෂ්පාදනය කිරීමයි.

* සමාජ පිරිවැය = පොද්ගලික පිරිවැය + බාහිර පිරිවැය (External Cost)

* සමාජ ප්‍රතිලාභ = පොද්ගලික ප්‍රතිලාභ + බාහිර ප්‍රතිලාභ (External benefit)

+ සමාජය තුළ සම්පත් ප්‍රශස්ථා ලෙස බෙදා වෙන් කරනුයේ, ආන්තික සමාජ පිරිවැය, ආන්තික සමාජ ප්‍රතිලාභවලට සමානවන ලෙස නිෂ්පාදනය සිදුවේ නම් ය.

* $MSC = MSB$

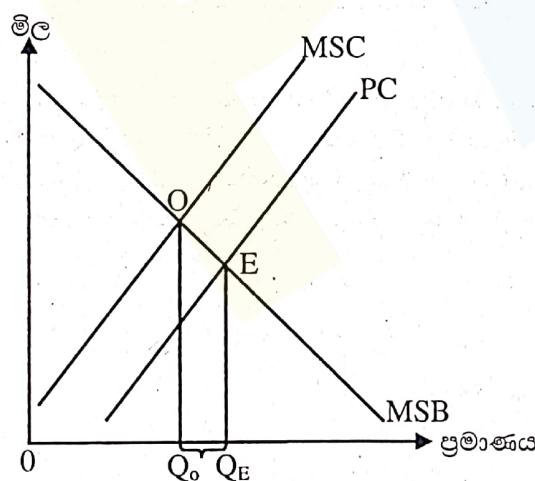
- නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියෙහි සාන බාහිරතා දක්නට ඇතිවිට, ආන්තික සමාජ පිරිවැය, ආන්තික පොද්ගලික පිරිවැය ඉක්මවා යනු ඇත. එහි දී නිදහස් වෙළඳපොල සමතුලිත නිමැවුම් ප්‍රමාණය, සමාජයිය වශයෙන් ප්‍රශස්ථා නිමැවුම් ප්‍රමාණය ඉක්මවා යනු ඇත.

- එලෙස ම පරිහෝජන ක්‍රියාවලියේ දී දන බාහිරතා පවත්නා විට, සමාජ ආන්තික ප්‍රතිලාභ, පොද්ගලික ආන්තික ප්‍රතිලාභ ඉක්මවා යනු ඇත. එහි දී නිදහස් වෙළඳපොල සමතුලිත නිමැවුම් මට්ටම, සමාජයිය වශයෙන් ප්‍රශස්ථා නිමැවුම් මට්ටමට වඩා අඩු ප්‍රමාණයක් වනු ඇත.

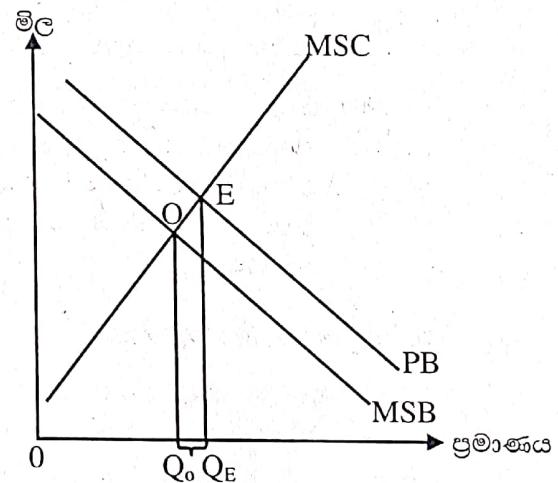
මෙම තත්ත්වයන් පහත සඳහන් ප්‍රස්තාර සටහන් මගින් වඩාත් පැහැදිලි කර ගැනීමට භැංකි වේ.

* නිෂ්පාදනයේ සාන බාහිරතා

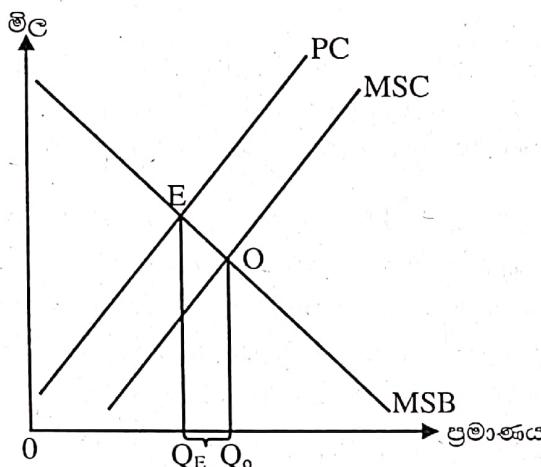
* පරිහෝජනයේ සාන බාහිරතා

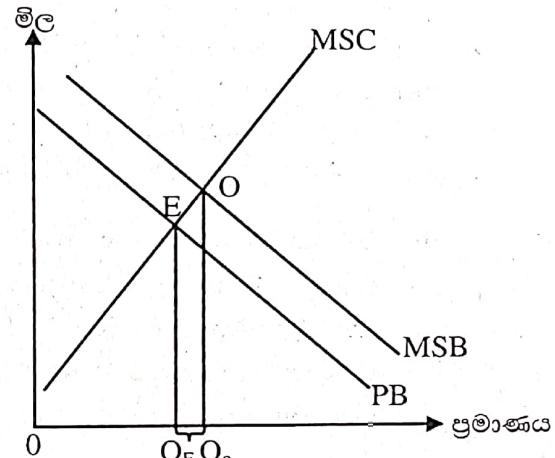
* MSC	- ආන්තික සමාජ පිරිවැය	* PB	- පොද්ගලික ප්‍රතිලාභ
* PC	- පොද්ගලික පිරිවැය	* MSB	- ආන්තික සමාජ ප්‍රතිලාභ
* MSB	- ආන්තික සමාජ ප්‍රතිලාභ	* O	- ප්‍රශස්ථා නිමැවුම
* O	- ප්‍රශස්ථා නිමැවුම	* E	- වෙළඳපොල සමතුලිත නිමැවුම
* E	- වෙළඳපොල සමතුලිත නිමැවුම	* Q_0 - Q_E	- අධි නිෂ්පාදනය
* Q_0 - Q_E	- අධි නිෂ්පාදනය		

* නිෂ්පාදනයේ ධන බාහිරතා

* පරිභෝෂනයේ ධන බාහිරතා

* PC - පොදුගැලීක පිරිවැය

* MSC - ආන්තික සමාජ පිරිවැය

* O - ප්‍රශස්ථ නිමැවුම

* E - වෙළෙඳපොල සමතුලිත නිමැවුම

* $Q_E - Q_0$ - උග්‍ර නිෂ්පාදනය

* MSC - ආන්තික සමාජ පිරිවැය

* MSB - ආන්තික සමාජ ප්‍රතිලාභ

* O - ප්‍රශස්ථ නිමැවුම

* E - වෙළෙඳපොල සමතුලිත නිමැවුම

* $Q_E - Q_0$ - උග්‍ර නිෂ්පාදනය

(ii) පොදු භාණ්ඩයක ලක්ෂණ

+ පරිභෝෂනයේ තරගකාරීන්වයක් නොමැති වීම.

එනම් එක් අයෙකුගේ පරිභෝෂනය නිසා තවත් අයෙකුට පරිභෝෂනය කිරීමේ අවස්ථාව අහිමි නොවේ යන්නයි. අතිරේක පුද්ගලයෙකුට භාණ්ඩ සැපයීමේ ආන්තික පිරිවැය ගුනා වේ. "සාමූහික පරිභෝෂනය" යනුවෙන් ද මෙය හැඳින්විය හැකි වේ.

+ පරිභෝෂනයෙන් බැහැර කළ නොහැකි වීම.

මෙයින් අදහස් වන්නේ, මිලක් ගෙවීමට සුදානම් අයට පමණක් පරිභෝෂනය සිමා කළ නොහැකි වීම ය. මිලක් නොගෙවන අයට පරිභෝෂනයෙන් වැළැක්විය නොහැකි ය. මෙය Free - rider ගැටුව ලෙස ද හැඳින්වේ.

+ සාමූහික පරිභෝෂනය සහ මිලක් නොගෙවන්නන් පරිභෝෂනයෙන් බැහැර කළ නොහැකි වීම පොදු භාණ්ඩවල මූලික ලක්ෂණ වේ. එබැවින් වෙළෙඳපොල මිනින් මෙම පොදු භාණ්ඩ සැපයීමට නොහැකි ය. ඒ සයඳා විශාල ප්‍රාග්ධන අරමුදලක් වැය කිරීමට සිදු වේ. ලාභ ඉපැයීම් අරමුණු කරගෙන නිෂ්පාදනයේ නිරත ව සිටින වෙළෙඳපොල සැපයුම්කරුවේ එවැනි භාණ්ඩ සැපයීමට ඉදිරිපත් නොකරති.

(iii) බදු අය කිරීමේ අරමුණු

+ ආර්ථික වෘද්ධිය සහ සංවර්ධනය ඉහළ තැබීම.

+ බාහිරතා අවම කිරීම.

+ ලදරු කරමාන්ත ආරක්ෂා කිරීම.

+ වෙළෙඳපොල අයමත් වීම නිවැරදි කිරීම.

+ මිල සජායිතාව ඇති කිරීම.

+ ව්‍යුහ උච්චාවන පාලනය කිරීම.

+ ගෙවුම් යේෂ ගැටුව අවුකර ගැනීම.

+ ආදායම සහ ධන ව්‍යාප්තියේ විෂමතාවන් අවම කිරීම.

+ පොදු භාණ්ඩ සහ ගුහ සාධන භාණ්ඩ සැපයීම.

- (iv) සහපත් බඳු ක්‍රමයක දක්නට ලැබෙන හිතකර ගුණාග
- * සාධාරණත්වය
 - * පිරිමැසුම් සහිත බව
 - * සරල බව
 - * නමුදිලි බව
 - * නිශ්චිතතාවය
 - * මධ්‍යස්ථානව
 - * කාර්යක්ෂම බව

- (v) ශ්‍රී ලංකා රජයේ පුනරාවර්තන වියදම්වල ප්‍රධාන සංරචකයන් තුනකි.
- හානේඩ් හා සේවා සඳහා දරන වියදම්
 - රාජ්‍ය ණය සඳහා පොලී ගෙවීම්
 - වර්තන සංක්‍රාම සහ සහනාධාර

08. (i) නිර්පේක්ෂ වාසිය

කිහියම් හානේඩ් හෝ සේවාවක් නිෂ්පාදනය කිරීමෙහිලා ආර්ථික ඒකකයකට, රටකට හෝ ආයතනයකට කවත් ආර්ථික ඒකකයකට සාපේක්ෂ ව එම හානේඩ් හෝ සේවාව අඩු පිරිවැයක් සහිත ව එනම්, අඩු සම්පත් ප්‍රමාණයක් කැපකොට හෝ එට වැඩි එලදාවක් සහිත ව එනම් දෙන ලද සම්පත් ප්‍රමාණයකින් වැඩි හානේඩ් හා සේවා ප්‍රමාණයක් ලබා ගැනීම සඳහා නිෂ්පාදනය කළ හැකි තත්ත්වය නිර්පේක්ෂ වාසියක් ලෙස හැදින්වේ.

සාපේක්ෂ වාසිය

කිහියම් හානේඩ් හෝ සේවාවක් නිෂ්පාදනය කිරීමේ දී එක් ආර්ථික ඒකකයක් කවත් ආර්ථික ඒකකයකට සාපේක්ෂ ව අඩු ආවස්ථික පිරිවැයක්, එනම් එක් හානේඩ් සාපේක්ෂ නිෂ්පාදනය වැඩි කිරීම සඳහා තවක් හානේඩ් කැප කිරීමට සිදුවන ප්‍රමාණය අඩුවීමක් සහිත ව එම හානේඩ් හෝ සේවාව නිෂ්පාදන කළ හැකි නම්, එම තත්ත්වය සාපේක්ෂ වාසියක් ලෙස අදහස් කෙරේ.

මෙම තත්ත්වය අපට නිදුසුනක් මගින් පැහැදිලි කර ගැනීමට හැකි වේ.

සමාන යෙදුවුම් ප්‍රමාණයකින් රටවල් දෙකෙහි නිෂ්පාදනය

A රට	B රට
රෙදිපිළි	40
සහල්	60
	30

ඉහත නිදුසුන අනුව A රටට හානේඩ් වර්ග දෙක ම නිෂ්පාදනය කිරීමේ නිර්පේක්ෂ වාසිය ඇත. (අවම නිෂ්පාදන පිරිවැය සහිත ව)

සාපේක්ෂ වාසිය ලැබීමේ දී අවම ආවස්ථික පිරිවැය යටතේ හානේඩ් නිෂ්පාදනය කිරීමේ දී උපරිම කාර්යක්ෂමතාව සහ අවම අකාර්යක්ෂමතාව පිළුබඳ ව රටවල් ඇලකිලිමන් විය යුතු ය.

එම අනුව A රටට අවම ආවස්ථික පිරිවැය තත්ත්වයක් යටතේ සහල් නිපදවීමෙන් සාපේක්ෂ වාසි අත්කර ගැනීමට හැකි වේ.

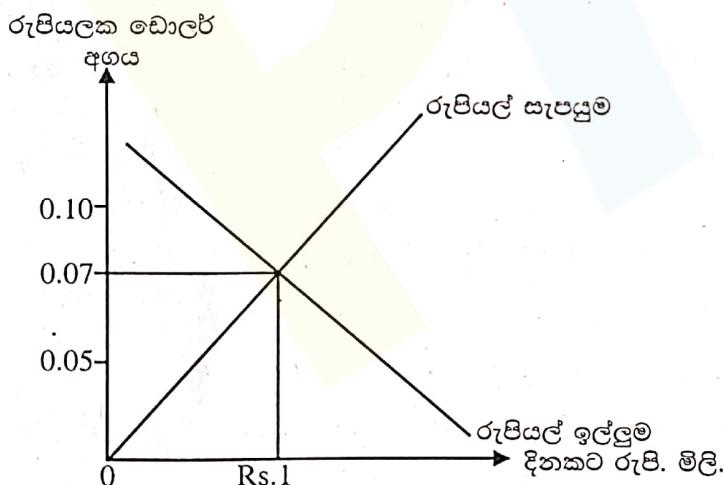
(ii) ශ්‍රී ලංකාවේ කාෂිකාර්මික අපනයන ඉපැයුම්වල මත්දායාම් වර්ධනයට සේතු වන්නේ,

- + ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන අපනයන වෙළඳපාලවල් ඇති රටවල පවත්නා අධිකරණ හු දේශපාලනික වෙනස්කම් (geopolitical developments)

නිදුසුන් :- මැදපෙරදිග යුතු ගැටුම්, ඉරානය මත ඇමෙරිකානු සම්බාධක පැනවීම.
- + ගෝලීය ඉල්ලුම් සහ ගෝලීය මිල ගණන් පහළ වැටීම නිසා පොල් නිෂ්පාදන සහ කුඩාබු හැරුණු විට අනිකුත් ප්‍රධාන කාෂිකාර්මික නිෂ්පාදනයන්හි අපනයන ඉපැයුම් මැත වර්ෂවල පහළ වැටීමෙන් පැවතිම.
- + ගෝලීය තේ සහ රබර මිල පහළ වැටීම, ප්‍රධාන අපනයනකරුවන්ගේ ආර්ථිකයන්හි පසුබැයිම් හා කෘතිම රබර මිල පහළ වැටීම.
- + ගෝලීය බනිජ තේල් මිල සිසුයෙන් පහළ වැටීම නිසා ශ්‍රී ලංකාවේ ඇතැම් ප්‍රධාන අපනයන කරුවන්ගේ ආර්ථික බිජ වැටීම.

නිදුසුන් :- මැදපෙරදිග, රුසියාව
- + වින ආර්ථිකයේ මත්දායාම් වර්ධන ප්‍රවණතා නිසා ගෝලීය ආර්ථික පසුබැයිම් ගක්තිමත් විම.

- + ගෝලීය ආර්ථික පසුබැඳීම් තත්ත්වයන් තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ අපනයන ගැනුම්කරුවන්ගේ මුදල් ඒකක ක්ෂය වීම නිසා අපනයන ඉල්ලුම අධ්‍යාපනය වීම.
 - + යුරෝපා සංගමය විසින් ශ්‍රී ලංකාවට එරෙහි ව ශ්‍රී ලංකාවේ මත්ස්‍ය අපනයනය අත්හිටුවීමට කටයුතු කිරීම.
- (iii) + ශ්‍රී ලංකාවේ කළාපිය නිදහස් වෙළඳ ගිවිසුම
- දකුණු ආසියානු නිදහස් වෙළඳ ගිවිසුම SAFTA
 - ආසියා ගාන්තිකර වෙළඳ ගිවිසුම APTA
- + ද්වීපාර්ශවීය නිදහස් වෙළඳ ගිවිසුම
- ඉන්ද ශ්‍රී ලංකා නිදහස් වෙළඳ ගිවිසුම ISFTA
 - පාකිස්තානු ශ්‍රී ලංකා නිදහස් වෙළඳ ගිවිසුම PSFTA
- (iv) (අ) ආයෝජකයෙක් බොලර් මිලියන 10ක කොටස් කොළඹ සුරක්ෂිත භූමාරුවන් මිල දී ගැනීම
- * මූල්‍ය ගිණුමේ විවිධ ආයෝජන ගිණුම (කළඹ ආයෝජන) - බැර
 - * මූල්‍ය ගිණුමේ මුදල හා තැන්පතු ගිණුම - හර
- (ආ) බොලර් 500ක පෙළද්ගලික ප්‍රේෂණ
- * ජ්‍යෙෂ්ඨ ගිණුමේ ද්වීතීය ආදයම් ගිණුම - බැර
 - * මූල්‍ය ගිණුමේ මුදල හා තැන්පතු ගිණුම - හර
- (ඇ) ශ්‍රී ලාංකික බැංකුවක් මුදල් වෙළඳපාලේ පිළිණපත් අලෙවී කිරීම.
- * මූල්‍ය ගිණුමේ විවිධ ආයෝජන ගිණුම - බැර
 - (කළඹ ආයෝජන)
 - * මූල්‍ය ගිණුමේ මුදල හා තැන්පතු ගිණුම - හර
- (ඊ) ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රකාශන සමාගමක් ඇමෙරිකානු බොලර් 5000ක් ගෙවා ප්‍රකාශන අයිතිය ලබා ගැනීම.
- * ප්‍රාග්ධන ගිණුම - හර
 - * මූල්‍ය ගිණුමේ මුදල හා තැන්පතු ගිණුම - බැර
- (ආ) රුපියලේ බාහිර අය ඇමෙරිකානු බොලර්වලින් තිරණය වන ආකාරය පහත දැක්වෙන රුප සටහන මගින් දක්වීය හැකි ය.

- + රුපියලේ බොලර් අය තිරණය වන විනිමය වෙළඳපාලෙහි භූමාරු වන්නේ බොලර් සහ රුපියල් ය. මෙහි ඉල්ලුම් ව්‍යුහ පෙන්වුම් කරන්නේ, රුපියල්වලට කරන ඉල්ලුමයි.
- + එබැවින් එය නිරුපණය කරන්නේ, ශ්‍රී ලංකාවේ අපනයන මිල දී ගනු ලබන අය සහ ශ්‍රී ලංකාවට ප්‍රාග්ධනය යෙනා එන්නන්ගේ ඉල්ලුමයි.
 - රුපියලේ බොලර් අය අඩුවෙන් ම, රුපියල සාපේක්ෂ ව ලාභ වන බැවින් රුපියල සාපේක්ෂ ව ලාභ වන නිසා, රුපියලට විශේෂකයින්ගේ ඉල්ලුම වැඩි වේ. රුපියලේ බොලර් අය ඉනළයන් ම, රුපියල සාපේක්ෂ ව මිල අධික වීම නිසා රුපියල් සඳහා ඉල්ලුම අඩු වේ. මේ නිසා ඉල්ලුම් ව්‍යුහ වමේ සිට දකුණට පහළ බඟි.

- + විනිමය වෙළඳපොලේ රුපියල් සැපයුම් වකුය නිරූපණය කරනුයේ ශ්‍රී ලංකාව ආනයන සඳහා සහ ප්‍රාග්ධනය පිටරවලට ගෙන යාම සඳහා කරනු ලබන ඉල්ලුමයි. මෙහි දී රුපියල් විකුණා බොලර් ලබා ගනී.
 - රුපියල් බොලර් අගය වැඩිවන විට, ආනයන සාපේශ්ස ව ලාභවන බැවින්, ආනයන ඉල්ලුම වැඩිවන අතර, ඒ අනුව රුපියල් සැපයුම් ඉහළ නැහි. අනෙක් අතට රුපියල් බොලර් අගය පහළ බිජින විට, ආනයන සාපේශ්ස ව මිල අධික වන බැවින්, ආනයන ඉල්ලුම අධේරයයමත් වේ. එබැවින් වෙළඳපොලේ බොලර් මිල දී ගැනීමට කරනු ලබන රුපියල් සැපයුම් අඩු වේ. මේ අනුව රුපියල් සැපයුම් වකුය ඉහළට බැවුම් වන රේඛාවකි.
09. (i) ආර්ථික සංවර්ධනය මිනුම් කිරීමේ දී, ප්‍රතිසිර්ප ආදායමට වඩා මානව සංවර්ධන ද්රේශකය වඩාත් යෝගී වේ. ඒ සඳහා ජෙතු අතර,
- + මූල්‍ය අගයක් වන ප්‍රතිසිර්ප ආදායම් මට්ටම සංවර්ධන ක්‍රියාවලියේ ඉතා පැවති පැනිකඩ් පමණක් නිරූපණය කරයි. එහෙත් මානව සංවර්ධන ද්රේශකය, අධ්‍යාපනය, සෞඛ්‍යය, පෝෂණය, ඒවන තත්ත්වය යන සංරචක රාජියක් කැටි කර දක්වන සංයුත්ත මිනුමක් වේ.
 - + ප්‍රතිසිර්ප ආදායම් මට්ටම සැසැදීම මගින් රටවල් අතර ජීවන මට්ටම්වල පවතින වෙනස්කම් පිළිබඳ එළඹින නිගමනයන් නොමග යවන පුළු වේ. ඉතා ඉහළ ප්‍රතිසිර්ප ආදායම් ඇති රටවල ජීවන තත්ත්වය, අවශ්‍යයෙන් ම පහළ ප්‍රතිසිර්ප ආදායම් ඇති රටවල ජීවන තත්ත්වයට වඩා උසස් යැයි අදහස් නොවේ. ජීවන තත්ත්වය නිරූපණය කෙරෙන ප්‍රධාන විවෘතයන් ප්‍රතිසිර්ප ආදායමෙහි අන්තර්ගත වන්නේ නැතු.
 - + මිනිසාට තේරීම් කිරීමට ඇති නිදහස පුළුල් කිරීමට මානව සංවර්ධනයේ අත්‍යවශ්‍ය ලක්ෂණයකි. ප්‍රතිසිර්ප ආදායම මගින් මෙම පැනිකඩ් නිරූපණය නොකෙරේ.
- (ii) දිගු කාලීන ආර්ථික වර්ධනය, ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා ආශ්‍රිතව ගත හැකි ක්‍රියා මාර්ග අතර,
- + යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය
 - + රාජ්‍ය - පොද්ගලික හැඳුවාලිකාරීන්වය (PPP) ප්‍රවර්ධනය කිරීම.
 - + වෙළඳ ගිවිසුම් ප්‍රවර්ධනය මගින් ගෝලිය නිෂ්පාදන ජාල සමග අන්තර්ග්‍රහණය වීම.
 - + යහපාලනය සක්තිමත් වීම.
 - + පර්යේෂණ හා ආයෝජන ක්ෂේත්‍රයේ (Research and Development) ආයෝජන ඉහළ නැංවීම.
 - + සාපු විදේශ ආයෝජන දිරීමත් කිරීම.
 - + සාර්ව ආර්ථික ස්ථායිතාව පවත්වා ගැනීම.
 - + මානව ප්‍රාග්ධනය සංවර්ධනය කිරීම සඳහා අධ්‍යාපනය සහ පුහුණුව සඳහා ආයෝජන වැඩි කිරීම.
 - + අපනයන විවිධාංගිකරණය කිරීම.
 - + වෘත්තීය සම්මින් සමග යහපත් සම්බන්ධතා ගොඩනගා ගැනීම.
 - + නමුදිලි ගුම වෙළඳපොලුක් බිජි කිරීම.
- (iii) මැත වර්ෂවල දී ශ්‍රී ලංකාවේ දිරිදානා මට්ටම පහළ වැළීමට දායක වී ඇති සාධක කිහිපයක් දක්නට ලැබේ. එනම්
- සාපේශ්ස වශයෙන් ඉහළ ආර්ථික වැද්‍ය මට්ටමක් පවත්වාගෙන යාම. එනම් රාජ්‍ය ආයෝජන ඇතුළු දේශීය වැද්‍ය ක්‍රියාවලින් ක්රමාන්ත හා සේවා අංශවල ගුම ඉල්ලුම වැඩි කිරීම.
 - කාමිකාර්මික අංශය වෙතින් වෙනත් එළදායී අංශ කරා ආර්ථිකයේ ව්‍යුහමය පරිවර්තනයක් ක්‍රමානුකූල ව සිදුවීම. මේ මගින් එළදායිතාව ඉහළ යාමක් හටගෙන තිබේ.
 - විදේශ ප්‍රේෂණ ඉහළ යාම.
 - ප්‍රාථමික හා නේවාල මිල උත්පාතය (commodity boom) තේ සහ රඟර මිල ඉහළ යාම.
 - දේශීය වශයෙන් සමාජාර ඉල්ලුම විශාල වශයෙන් ඉහළ යාම මගින් ආර්ථික වැද්‍යයට දායක වීම.
 - උතුරු නැගෙනහිර පළාත්වල යුධ ගැටුම් තිමා වීම. මේ නිසා ආර්ථික ක්‍රියාවලිය සං්විධ වීම.
 - වැඩි කරන වයසේ ජන සංඛ්‍යාව ඉහළ යාම නිසා ග්‍රුමික ඉපැයුම් වැඩි වීම.
 - ක්ෂේද මූල්‍ය පහසුකම් (micro credit) ප්‍රවර්ධනය නිසා කුඩා සහ ක්ෂේද ව්‍යවසායකයන්ගේ වර්ධනය
 - නාගරීකරණයේ දිසු වර්ධනය
 - මහනුවර, කොළඹ, හැල්ල වැනි ප්‍රධාන නගර කේත්ද කරගත් පුළුල් නාගරික ක්‍රියාවලිය. එලෙස ම ත්‍රිකුණාමලය, මධ්‍යමලපුව, අක්කරෙපත්තු සහ යාපනය වැනි නාගරික මධ්‍යස්ථාන කේත්ද කරගත් සංවර්ධන ක්‍රියාවලින්

- + මෙලස පසුගිය දස වසර තුළ දරියකාව අඩුවීමට බලපා ඇති ප්‍රධාන සාධකයක් වූයේ සේවා නිපුණ්තිය හෝ සංතුම ඉපැයුම් වැඩි වීම නොව, ගුම්ක ආදායම් ඉහළ යාමයි. කෘෂිකාර්මික අංශය ඇතුළු සියලු ම දේශීලුයන්ගේ මුද්‍රක වැටුප් ඉහළ යාමයි.
 - + 2006 - 2012 / 13 කාලය තුළ කෘෂිකාර්මික අංශයේ මුද්‍රක වැටුප් වර්ෂයකට 5.7% ක වෙගයකින් ද, කාර්මික අංශය 3.6% කින් ද සේවා අංශය 3.1% කින් ද ඉහළ ගොස් ඇත.
 - + ග්‍රාමීය ආර්ථික සංවර්ධන වැඩසටහන්
- නිදුසුන් :- ගම නැගුම, දිවි නැගුම
- (iv) රාජ්‍ය මගින් මූල්‍යයනය කෙරෙන වෙළඳ නොවන අංශ පදනම් කරගත් වෘද්ධි උපාය මාර්ගයක් ආර්ථිකය දැඟකාලීන කිරීසාර වෘද්ධියක් කරා ගෙනයනු ලබකැයි අංශක්මා කළ නොහැකි ය. ශ්‍රී ලංකාවේ අන්දකීම් මේ සඳහා උපයෝගී කරගත හැකි බව පහත දැක්වෙන කරුණු මගින් සනාථ කළ හැකි වේ.
- + ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික වෘද්ධියේ මූලාශ්‍ර වශයෙන් මැන කාලයේ දී වඩාත් ප්‍රවලිත සේවාන හිමිකරගෙන ඇත්තේ, වෙළඳ නොවන දේශීය ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් වේ. 2009 - 2014 කාලය තුළ දී ශ්‍රී ලංකාවේ මුද්‍රක දළ දේශීය නිෂ්පාදනය 45%කින් වැඩි වූ අතර, එම වර්ධනය සඳහා ඉදිකිරීම්, ප්‍රවාහනය, වෙළඳාම සහ මූල්‍ය යනාදී වෙළඳ නොවන සේවා අංශ ක්‍රේඛුවල දායකත්වය 50%ක් පමණ විය. එලස ම රාජ්‍ය ආයෝජන ප්‍රමුඛස්ථානය ගනිමින් සිදු වූ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන ක්‍රියාවලිය මූල්‍යයනය කිරීම සඳහා විශාල වශයෙන් විදේශ ණය ලබා ගැනීමට සිදු වී ඇත. දළ දේශීය නිෂ්පාදනයේ ප්‍රතිශතයක් වශයෙන් විදේශ ණය 2006 වර්ෂයේ දී 42.4% වූ අතර, 2014 වර්ෂය වන විට එය 57.4%ක් දක්වා සිසුයෙන් ඉහළ ගියේ ය.
 - + වෙළඳ නොවන ක්‍රේඛු මත සංකේත්දුණය වූ වෘද්ධි ක්‍රියාවලිය දිග කාලීන වශයෙන් පවත්වාගෙන යාම අතිගයින් ම අසිරි වේ. විදේශ ණය මත රාජ්‍ය ආයෝජනය රදා පවත්නා බැවින්, වර්ධනය වන ඕය බර රාජ්‍ය මූල්‍ය අසේවායිතාව වර්ධනය කරයි. එම වෘද්ධි ක්‍රියාවලිය මගින් ඕය ආපසු ගෙවීමට හැකියාව ලබා දෙන ප්‍රතිලාභ ජනනය නොකෙරෙන බැවින් වෘද්ධි ක්‍රියාවලිය අභ්‍යන්තර ව පවත්වාගෙන යාම ද්‍රැශකර වේ.
 - + වෙළඳ නොවන ක්‍රේඛු මත ආර්ථික ක්‍රියාවලිය සංකේත්දුණය වීම, ගෙවුම් ශේෂ අරුබුදවලට ද සැපුව ම බලපා ඇත. හාන්ච් නිෂ්පාදන ක්‍රේඛු, ටියෙපයෙන් ආනයන ක්‍රේඛු නිෂ්පාදන අංශවල වර්ධනයකින් තොර ව සිදුවන ආර්ථික වෘද්ධි ක්‍රියාවලිය, ගෙවුම ශේෂ පිඩිනවලට දායක වේ. විදේශ ඕය සහ පොලිය ආපසු ගෙවීම සඳහා, ප්‍රමාණවත් විදේශ විනිමය ප්‍රමාණයක් රෝකර ගැනීමට හැකිවන්නේ හාන්ච් වෙළඳ ක්‍රේඛුය ගක්තිමත් කර ගැනීම මගිනි. මැන වර්ෂවල ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රතින් ප්‍රතින් දිගට ම පසුබැමට ලක් වී ඇත. දළ දේශීය නිෂ්පාදනයේ ප්‍රතිශතයක් වශයෙන් ප්‍රතින් විටනාකම 2000 වර්ෂයේ දී 33% ක් වූ අතර, 2014 වර්ෂය වන විට එය 15%ක් දක්වා අඩු වී ඇත. අපනයන ව්‍යුහයේ සැලකිය යුතු වෙනසකම් සිදු වී නොමැත. මිත දශක තුනකට පමණ පෙර පැවති අපනයන ව්‍යුහයම තවමත් දක්නට ලැබේ.
 - + දිග කාලීන ආර්ථික වෘද්ධි ක්‍රියාවලියට අත්‍යවශ්‍ය ගුම හමුදාවේ නිපුණතා සංවර්ධනය කෙරෙහි ප්‍රමාණවත් අවධානයක් යොමු නොවී ඇත.
 - + පසුගිය දස වසරක පමණ කාලය තුළ ශ්‍රී ලංකාව ප්‍රධාන වශයෙන් දේශීය වෘද්ධි ක්‍රියාවලියකට අනුගත ව සිටීම නිසා 1977න් පසු ව හඳුන්වා දෙනු ලැබූ නිර්බාධ වෙළඳ ප්‍රතිපත්ති පදනම් කරගත් බාහිරාභුම් සංවර්ධන ක්‍රියාවලිය ඉතා දැඩි පසුබැමකට ලක් වී ඇත. ආර්ථිකය වඩා වඩාත් ආරක්ෂණවාදයට යොමු විය. එම ප්‍රතිපත්ති අපනයන සංවර්ධනය සහ විවිධාංගිකරණයට අහිතකර ලෙස බලපා ඇත.
10. (i) සැපු විදේශ ආයෝජනය සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ අවත්තා ප්‍රධාන බාධක
- + යුධ ගැවුම් සහ සිවිල් අරගල නිසා හටගත් අවිනිශ්චිත පරිසරය
 - + අනමතයිල් යුම වෙළඳපොල
 - + දේශපාලන අසේවාවත්වය
 - + ප්‍රතිපත්ති සහ නියාමනයන් හී අවිනිශ්චිතකාව
 - + නිෂ්පාදන පිරිවැය ඉහළ යාම.
- නිදුසුන් ලෙස ඉහළ විදුලිය පිරිවැය
විදුලි පිරිවැය කි.වො. පැයක් ශ්‍රී ලංකාව \$ 0.18
සිංහලපුරුව \$ 0.05
ඉන්දුනිසියාව \$ 0.06

- + විශේෂයෙන් කොන්තුන් පුදානය කිරීමේ දී විශාල වගයෙන් දූෂණ සිදු වීම.
 - + අතිය සංකීර්ණ සහ වෙහෙසකර පරිපාලන ක්‍රියාවලියක් (red tape) පැවතීම. එනම් ව්‍යාපාරයක් ආරම්භ කිරීමට ගතවන කාලය, ගෙයක් ලබා ගැනීමට ගතවන කාලය, ශිල්පීම් ක්‍රියාත්මක කිරීමට ශ්‍රී ලංකාවේ සාපේක්ෂ වගයෙන් ඉතා දිරිස ය.
 - + ආර්ථික ප්‍රතිපත්තිවල ගැටෙන සුළු ස්වභාවය සහ අනාගත දිගානතිය පුරෝෂකථනය කළ නොහැකි වීම.
 - + පවරා ගැනීමේ තීති
- (ii) ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය මූල්‍ය තත්ත්වයෙහි දක්නට ලැබෙන ප්‍රධාන ව්‍යුහාත්මක දුර්වලතා
- + ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය අයභාරය ඉතා අඩු අයයක් ගැනීම සහ පහළ වැවෙමින් පැවතීම.
 - ලෝකයේ දළ දේශීය නිෂ්පාදනයේ ප්‍රතිගතයක් වගයෙන් ඉතා අඩු රාජ්‍ය අයභාරයක් සහිත රටවල් අතර ශ්‍රී ලංකාව කැපී පෙනේ. 1978 දී මෙම අනුපාතය 24.2%, 2014 දී 11.4% දක්වා අඩු වී ඇත.
 - + රාජ්‍ය වියදම්වල දක්නට ලැබෙන අනමුසිල්භාවය
 - එනම් රාජ්‍ය වියදමෙන් 60%ක් පමණ ප්‍රමාණයක්, කිසියෙක් අඩු කළ නොහැකි වියදම් වන පොලී ගෙවීම, වැටුප් ගෙවීම සහ වර්තන සංක්‍රාම ගෙවීම්වලින් සමන්විත වේ.
 - + මානව සංවර්ධන ක්ෂේත්‍රය තුළ රාජ්‍ය වියදම් ප්‍රමාණවත් නොවීම.
 - එනම් අයවැය හියය පාලනය කිරීමට උත්සාහ කිරීමත්, රජයේ යටිනල පහසුකම් ව්‍යාපෘති සඳහා ඉහළ ප්‍රමුඛතාවක් ලබාදීමත් නිසා, අධ්‍යාපනය, සෞඛ්‍ය සේවා සහ සමාජ ආරක්ෂණය වැනි ක්ෂේත්‍රයන්ට කරනු ලබන වියදම් සීමාකොට තිබේ.
 - + රාජ්‍ය අංශයේ ආකාරයක්ෂමතාවන්
 - එනම් ප්‍රධාන ගණයේ රාජ්‍ය ව්‍යවසායන් විශාල වගයෙන් අලාභ ලබමින් සිටී. ශ්‍රී ලංකා විදුලී බල මණ්ඩලය, ශ්‍රී ලංකන් ගුවන් සේවාව, ලංකා බනිජ තෙල් සංස්ථාව අලාභ ලබන ආයතන අතර කැපී පෙනේ.
- (iii) මැත් වර්ෂවල දී ශ්‍රී ලංකාවේ වෙළඳ යේෂයෙහි හියය පුළුල් විමට බලපාන සාධක
- + අපනයන ඉපැයුම් පහළ වැටීම.
 - විශේෂයෙන් ම ශ්‍රී ලංකාවේ තේ අපනයන මැත් කාලය තුළ දී 20%කින් පමණ පහත වැටී ඇත. ගෝලීය බනිජ තෙල් මිල පහළ වැටීම නිසා රුසියාව, ඉරාකය, සිරියාව වැනි ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන තේ ගැනුම්කරුවන්ගේ ආර්ථිකයන් බිඳු වැටීමකට ලක් වී ඇත.
 - + මැද පෙරදිග රටවල පවත්නා දේශපාලන අස්ථ්‍රාවරත්වය
 - + ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන අපනයන, වෙළඳපාලාලවල පවත්නා ආර්ථික පසුබැසීම.
 - විශේෂයෙන් ම පුරෝෂා සංගමය සහ ජපානයේ සාර්ව ආර්ථික අස්ථ්‍රායිතාව දැක්වීමට හැකි වේ.
 - + රුසියාවේ මුදල් එකකය දැඩි ක්ෂේත්‍රවීමකට පත් ව තිබේ.
 - + පුරෝෂා සංගමය විසින් ශ්‍රී ලංකාව වෙත ලබා දී තිබුණු GSP + තිරු බදු සහනය ඉවත් කිරීම නිසා ශ්‍රී ලංකාවේ ඇගලුම් අපනයන දැඩි පසුබැමකට ලක් වීම.
 - + තේ සහ රබර නිෂ්පාදනවල ගෝලීය මිල පහළ වැටීම.
 - එනම් එක් අතකින් ආර්ථික පසුබැයීම නිසා ඉල්ලුම අඩු වීම සහ තවත් අතකින් කාණිම රබර මිල අඩු වීම. නිසා ස්වභාවික රබර සඳහා ඉල්ලුම අඩු වීම.
 - + ශ්‍රී ලංකාවේ අපනයන ක්ෂේත්‍රය විවිධාංගිකරණ නොවී තිබේ.
 - + දේශීය ආදායම් ප්‍රසාරණය වීම නිසා ආනයනය කරනු ලබන පරිශෝජන හාණ්ඩ සඳහා ඉල්ලුම සිසුයෙන් ඉහළ යාම.
 - + පුරෝෂා සංගමය විසින් ශ්‍රී ලංකාවේ මත්ස්‍ය අපනයන තහනම් කිරීම:
- (iv) ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයේ දිගුකාලීන ව්‍යුහය කෙරෙහි අභිතකර ලෙස බලපෑ හැකි, ගෝලීය ආර්ථිකයේ සිදුවන වෙනස්කම් අතර
1. වින ආර්ථිකයේ සිදුවන මන්දගාමී ව්‍යුහය
 2. මැදපෙරදිග රටවල පවත්නා දේශපාලන අස්ථ්‍රාවරත්වය
 3. ජපානය ආර්ථික නිශ්චලන තත්ත්වයක පසුවීම.
 4. මහා බ්‍රිතාන්‍යය පුරෝෂා සංගමයෙන් ඉවත් වීම.
 5. ඇමරිකා එක්සත් ජනපදයේ පොලී අනුපාතික ඉහළ යාම.
 6. පුරෝෂා සංගමය තුළ සිටින බොහෝ රටවල් තවමත් ආර්ථික පසුබැසීම තත්ත්වයට මුහුණපා සිටීම.
 7. ලෝක බනිජ තෙල් මිල ඉතා ප්‍රබල ලෙස පහළ වැටීම.
- එනම් ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන අපනයන ඉල්ලුම්කරුවන් ලෙස ක්‍රියාකරන රුසියාව, ස්විදී අරාබිය, ඉරාකය, ඉරානය වැනි බනිජ තෙල් අපනයන කරන රටවල් ආර්ථික පසුබැමකට ලක්වීම ද ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයේ දිගුකාලීන ආර්ථික ව්‍යුහය කෙරෙහි අභිතකර ලෙස බලපෑම් කරන ලදී.
